

Közgazdaság

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

V. ÉVFOLYAM, 11. SZÁM

Ára: 50 fillér

1963. JÚNIUS 3.

Közgazdasági viták

A „többszorosított” ipari termelői ártípusról rendez vitát a Közgazdasági Társaság június 10-én délután 3 órakor, a Kossuth Klubban. (Múzeum u. 8.) A vitaindító: Nagy Tamás. A vitavezető: Csikós-Nagy Béla. A vita tételeit Nagy Tamás—Esze Zsuzsa: „A többszorosított ipari termelői ártípus” című cikke tartalmazza. (Megjelent a Közgazdasági Szemle 1963. januári számában.)

„A háztáji gazdaságok és gazdaságpolitikánk” címmel június 10-én, délután 2 órai kezdettel megtartandó vitára egyetemünkön, a III. em. 306-os teremben kerül sor. A bevezető előadást Szabó Ferenc tartja. Vitavezető: Sághy Vilmos.

Pedagógusok köszöntése

Június első vasárnapján a pedagógusokat ünnepeljük. A tanulóifjúság, a különböző társadalmi szervezetek és általában az egész ország ezt a napot használja fel arra, hogy kifejezze hálóját, megbecsülését az ifjúság nevelésének nehéz, nem mindig hálás feladatát magukra vállaló pedagógusok iránt.

Ezt az alkalmat szeretnénk mi is felhasználni hogy megköszönjük oktatóink törődését, szeretetét, fáradtságát nem ismerő, áldozatkész munkáját.

Szép és nehéz a pedagógus hivatás. Nagyszerű, de nagyon felelősségteljes feladat a felnövekvő, új generáció jellemének, egyéniségének formázása, tudásának, munkaszeretetének megalapozása. Nagy szívet és egész embert követelő munka. De eredményessége máris mutatkozik, s ez biztosítja hazánk fejlődésének, biztos, boldog jövőjének.

A történelem egy átmeneti korszakában élünk. Elvek, nézetek, álláspontok csapnak össze, kétféle erkölcsi felfogás vív harcot egymással. A harcban állást kell foglalni, harmadik út nincs. S hogy egyetemünk ifjúságának zöme már nem rabja a szüklátóknél, egyéni érdekeit hajszoló nézeteknek, hogy erkölcsienek tartja ezeket, s kommunista erkölcsi normák szerint próbál, akar, és mindinkább tud is élni, ez oktatóink, nevelőink példamutatásának, tevékenységének is köszönhető. Korunk fontos jellemzője a tudományok, a technika hatalmas iramú, szakadatlan fejlődése. Ennek megvalósítása azonban jól felkészült, megalapozott marxista—leninista világnézettel bíró szakembereket szavat követeli. A közgazdaságok növekvő súlya, tekintélye, fontossága azt bizonyítja, hogy egyetemünk oktatói olyan szakembereket nevelnek, akik megfelelnek ezeknek a követelményeknek, s törekednek arra, hogy az oktatásban az új, megnövekedett igényeknek megfelelő ismeretek elsajátítását biztosítsák. Örülünk annak, hogy ennek során a mi észrevételeinknek is helyet adnak, s az oktatási reformmunka folyamán helytálló, megvalósítható javaslatainkat messzemenően figyelembe veszik.

De oktatóink tevékenysége nem merül ki ebben. Büszkéik vagyunk arra, hogy oktatóink nemcsak az eddig elért eredmények, az emberiség eddigi felhalmozott tudásának átadását, elsajátításának segítségét tekintik feladatuknak, hanem kíváncsiak részükre ezek gyarapításában, értékes munkáikkal, tanulmányokkal, sőt újabb felfedezésekkel növelik a tudomány ismereteit.

Az általában magas színvonalú előadások, a jó jegyzetek, a gyakori, nagy segítséget jelentő konzultációk, a nagyon határos nevelőtanári rendszer azonban azt bizonyítja, hogy egyetemünk oktatói össze tudják egyeztetni a tudományos- és pedagógusmunkát. Külön szeretnénk köszönetet mondani azoknak az oktatóknak, akik a nevelőtanári munka vállalásával nagyban hozzájárulnak ahhoz, hogy az ország minden tájáról idekerülő, egymást nem ismerő, s gyakran meg nem értő hallgatók jól dolgozó, erős kollektívákba szerveződnek, megtanulnak eredményesen vitázni, helyes politikai álláspontot kialakítani, s azért sikraszállni.

S példák százait sorolhatnánk fel, hogy megközelítően érzékeltethessük a pedagógusoknak a tanulóifjúság iránti gondoskodását, szeretetét, odaadását.

A pedagógusmunka eredményességének fokmérője az ifjúság tudása, világnézete jelleme. Ezért igyekszünk mi is úgy élni, dolgozni, hogy mindig nyugodtan nézhessünk oktatóink szemébe.

A tehetség érvényesüléséért

Az új felvételi rendszerről

Még egy-két hét és egyetemünk kapui megnyílnak az új jelentkezők előtt, elkezdődnek a felvételi vizsgák. Mint ismeretes, kormányunk módosította az eddigi felvételi rendszert és az 1963/64-es tanévre jelentkezők közül már az új elbírálás szerint választják ki a legjobbakat.

BEREND T. IVÁN elvtársat, az általános kar dékánját kerestük fel, hogy néhány szóval ismertesse a felvételi rendszer jelentősebb változásait.

— A legjelentősebb reformot a származás szerinti megkülönböztetés eltörlése jelenti. Társadalmunk fejlődésének jelenlegi szakaszán már nincs szükségünk ilyen megkülönböztetésekre — kezd Berend elvtárs. — Az elbírálás alapja a rátermettség, a képesség, de a politikai, világnézeti érettséget is figyelembe vesszük. Természetesen nem követeljük a jelentkezőktől, hogy máris tudományosan megalapozott marxista világnézetük legyen, hiszen ennek kialakítása nagyrészt egyetemünk feladata lesz.

— Milyen változásokat hozott a reform a jelentkezők felkészültségének elbírálása terén?

— Az eddigieknél lényegesen alaposabban szeretnénk megismerni és figyelembe venni a jelentkezők felkészültségét. Ezért a felvételnél sokkal nagyobb szerepet nyer a középiskolában elért tanulmányi színvonal. Az érettségi eredményt eddig is beszámítottuk, de a felvételi vizsgákon elnyerhető osztályzatok (pontszámok) mellett annak csak alárendelt szerepe volt. Most viszont az új rendelkezés értelmében a felvételi vizsgán elérhető maximális pontszám felét a középiskolai tanulmányi eredmények során elért átlageredményt és az érettségi (képesítő) vizsga eredményét vesszük figyelembe. Nagy előnye tehát a rendszernek, hogy nem pusztán a felvételi vizsga rövid ideje alatt felmutatott — s a nagy tét, az izgalom miatt sokszor a valóságos tudásnál gyengébb — eredmény dönt.

A középiskolai tanulmányok alatt elért eredmények sok szempontból biztosabb alapot nyújthatnak a jelentkezők tényleges képességeinek megítéléséhez. Ez természetesen nem csökkenti a felvételi vizsgák fontosságát sem.

Van ugyanis egy teljesen megnyugtatóan meg nem oldott probléma a kérdéssel kapcsolatban. Sajnos az egyes iskolák színvonala között — néha nem is csekély — különbség van. Vannak jobb és gyengébb középiskolák, sőt jobb és gyengébb osztályok is, s a színvonalkülönbség az egyes érdemjegyek mögött meghúzódó tudás terén sokszor igen nagy. Több éves felvételi gyakorlat alapján mondhatom, hogy nemegyszer megdöbbentő különbséget tapasztaltunk pl. egy-egy községi mezőgazdasági tagozatú közgazdasági technikum és egy fővárosi gimnázium között. S előfordult — s nem is ritkán — hogy az utóbbi iskolából jelentkező diák közepes — jó érettségi eredménye — mint a felvételi vizsgán kiderült — nagyobb felkészültséget fed, mint az előbbi iskola kitűnő bizonyítvánnyal fémjelzett ismereti szintje. S ezzel jutottunk el a felvételi bizottságok feladatához — folytatja Berend elvtárs. A felvételi bizottságoknak nagyon körültekintően kell eljárniuk, alaposan kell értékelniük a felvételi vizsgákon nyújtott tudást. Ugyanakkor nem szabad mechanikusan csak a pontszámokból kiindulni. Feltétlenül szükséges, hogy jobban megismerjük a leendő hallgatókat. Ezentúl a szóbeli vizsga nagyobb részét — a tételek számonkérés mellett — egyéni beszélgetés tölti ki, mintegy fél—háromnegyedóra időtartamon át. Igyekeznünk fogunk megismerni a jelentkező olvasottságát, érdeklődési körét, általános tájékozottságát és ezt is figyelembe vesszük a döntésnél.

— Ezek szerint az egyetemi felvételnél a továbbiakban népi demokráciánk semmi ked-

vezményt nem nyújt a munkás- és parasztszülők gyermekeinek?

— Szocialista kultúrpolitikánk, s konkrétan a felvételt szabályozó rendelkezés értelmében elsősorban fontos, hogy minél nagyobb számban adjunk módot a munkás- és parasztszülők gyermekeinek továbbtanulására. Különleges előnyökre azonban a felvételnél már nincs szükség.

Ellenben, ha például egy orvos fia és egy fizikai munkás fia a középiskolai tanulmányi eredmény és a felvételi vizsga alapján egyenlő pontszámot ér el, a munkás gyermekét részesítjük előnyben. S ez esetben annál is igazságosabban járunk el, mivel az utóbbinál a családi, anyagi stb. körülményekben ma fennálló különbségeket figyelembe véve, ugyanannyi pontszám elérése vagy nagyobb egyéni képessége vagy nagyobb szorgalomra utal.

— Az érettségi után a munkában eltöltött évek beleszámítanak-e a pontszámába?

— Az eddigiektől eltérően, nem. Ezt is figyelembe vesszük azonban a döntésnél. Ha az idén érettségizett fiatal egyenlő pontszámot ér el olyan jelentkezővel, aki már valamennyi időt munkában töltötte akkor természetesen az utóbbit részesítjük előnyben.

— Az előző években különösen megröghanták a jelentkezők a külkereskedelmi szakot. Hogyan történik itt az elbírálás?

— Kétségtelen, hogy az érdeklődés a külkereskedelmi szak iránt nagy. Az elmúlt évek azonban azt bizonyítják, hogy rendkívül megérett az érdeklődés a teremtmatematika, a belkereskedelmi szak, s tanári „A” és „B” szakok iránt, és nyilván nagy érdeklődést kelt az újonnan indított nemzetközi kapcsolatok szakja is.

A felvételnél minden szakon speciális szempontokat is figyelembe kell vennünk. Így például a teremtmatematika szak esetében különleges matematikai követelményeknek kell megfelelni; a tanári „A” szak, s az általános szak esetében az elméleti érdeklődés és ezek vizsgálata a fontos; a külkereskedelmi, közlekedési és nemzetközi szakon külön nyelvi követelményeket is támasztunk. S természetesen egyes szakokon külön is figyelembe vesszük a politikai, világnézeti érettséget, egyes esetekben még a jó fellépés sem mellékes és sajnos — az adottságokat sem ugorhatjuk át — a külkereskedelmi és a nemzetközi kapcsolatok szak esetében előnyben vannak a fiúk.

A felvett hallgatóknak, miután megismerték egyetemünket és benne a különböző specializációkat, természetesen a jövő tanévben is lehetőségét adunk az első-másodévbén a választott szak megváltoztatására. Ehhez azonban már figyelembe vesszük az egyetemen végzett munkát és az elért tanulmányi eredményt.

Mint látható, sok új hasznos változást hozott a reform. Bizunk benne, hogy az 1963—1964-es tanévre még jobb felkészültségű, még rátermettebb fiatalok kerülnek egyetemünk falai közé — fejezte be nyilatkozatát Berend T. Iván elvtárs.

Brüll Mária

ÉLET A LÉPCSŐKÖN

Aktiv pihenés

Hogyan csak egyedül? (Dányi Pál képraportja)

Mit ígér a jövő tanév?

Bár még a mostani vizsgaidőszak gondolj foglalkoztatnak bennünket, nem érdekelten, ha előrenézünk: milyen változások lépnek életbe egyetemünkön az elkövetkezendő tanév megindulásával?

Ezek a változások az oktatási reform szellemében történnek majd, s négy fő csoportba sorolhatók:

1. Az előadások anyagának különválasztása az írott anyagtól.

2. Módszertani változások.

3. Új tankönyvek kidolgozása (mely részben megtörtént, részben az elkövetkezendő időben fog megtörténni).

4. Új tárgyak bevezetése.

A tankönyvekkel kapcsolatos kérdés mintegy 4—5 könyvet érint. Ezeket újra fogják írni, rövidebbek lesznek, felépítésük didaktikusabb, s nagyrészt elhagyják az illusztratív anyagot (pl. Belkereskedelem gazdaságtana, Agrárgazdaságtan, Külkereskedelem technológiája, Szocialista külkereskedelem stb.). A könyvekkel és jegyzetekkel történő módosításokban arra törekednek, hogy azok valóban oktatási célokat szolgáljanak, s ezért szeretnék elérni, hogy a szakkönyvek élesen elkülönüljenek a tankönyvektől. A jegyzetek megrövidítésével az a cél, hogy a hallgatókat a szakirodalom tanulmányozására ösztönözzék, önállóságra neveljék.

A reform keretében egyes tanszékeken új tárgyakat is be fognak vezetni. Így például a technológiából — a

szakoknak megfelelően — Bevezetés a géptanba, Bevezetés a technológiába címmel (melynek célja a természettudományi ismeretek bővítése). Természetesen történnek bizonyos szerkezeti változások is, például az általános szakon növekszik a leadott kémia-technológia anyag. (A három órából egyet erre fordítanak). Az agrár és belkereskedelmi szakon bevezetik a labor oktatást, bár még nem eldöntött, hogy az első vagy csak a másodéven.

A nyelvtanítás terén kísérleti anyagot vezetnek be. Már elkészült, s a régebbi jegyzetek szöveg- és szóanyagát nagymértékben átdolgozva tartalmazza.

A terv-matematika szakon a reform csupán a mostani harmadéveseket érinti, akik folytatják a gazdasági programozás című tárgyi tanulmányozását. Az eddigi valószínűségi számításai matematikai ismeretekre épül a Készletgazdálkodási módszerek és várakozási problémák című tárgy, amely náluk jövő évben kerül oktatásra. Igen fontos tananyag kerül ugyanott a jövő évben oktatásra a Modern számítástechnika címmel, mely a korszerű számoló- és adatfeldolgozó készülékeket ismerteti, valamint a Gépi programozás alapjai tárgy, amelynek módszereit a gazdasági tervezésben és igazgatásban tudják majd hasznosítani terv-matematikáink.

Felsoroltunk néhányat a reform nyomán tett első változásokból, amelyeknek előkészítése már megtörtént vagy már folyamatban van.

Lakatos Barna

A PEDAGÓGUSNAP ALKALMÁBÓL

EGYETEMÜNK DOLGOZÓI KÖZÜL HÁRMAN KAPTAK A PEDAGÓGUSNAP ALKALMÁBÓL KITÜNTETÉST. ZALAY GYÖRGYNÉ DR. A GAZDASÁGFÖLDRAJZ TANSZEK ADJUNKTUSA, DR. MISZTI LÁSZLÓ, A KÖNYVTÁR IGAZGATÓJA, ÉS IGAZ JÁNOS ELVTÁRS, AZ EGYETEM GONDNOKA.

Elsőnek

Zalay Györgyné,

a felsőoktatás kiváló dolgozóját kerestük fel a gazdaságföldrajz tanszéken.

Tudományos munkám a pedagógusi munkával szorosan összefonódik. A tanár „A” szak és az általános szak földrajz specializáció gazdaságföldrajz területe vezet. A negyedévfolyam tanári „A”-szakon évfolyamfelelős vagyok. 1957-ben szereztem meg a közgazdasági doktorátust.

És mivel foglalkozik jelenleg?

Most a disszertációm dolgozom: A Közép-Dunántúl helye a népgazdaságban és a fejlesztés társadalmi természeti feltételei címmel. Az első fejezettel már elkészültem. Részt veszek a Kossuth Kláudium tudományos ismeretterjesztő sorozatának szerkesztésében. Ennek keretében az első feldolgozott téma a világ energiagazdasága.

További tervei?

A földrajzoktatás módszertanát szeretném kidolgozni és a tanárképzés szempontjából jelentős jegyzetek megírásában kívánok részt venni.

Miszi Lászlóval,

a könyvtár igazgatójával a könyvtári munka eddigi eredményeiről és a további feladatokról beszélünk.

Mielőtt az egyetemre kerültem volna, a pécsi egyetemi könyvtár igazgatója voltam. Itt a könyvtári munka megszervezése és a katalógizálás és az állományfeltáró munkák voltak a legfontosabb teendők. A tudományos kutatómunka elősegítése és a hallgatók felkészülése érdekében. Már 1955-ben is megkaptam a Szocialista Kultúraért kitüntetését.

További tervei?

Mivel eredetileg magyar-

szakos tanár vagyok, szeretném kibővíteni közgazdasági ismereteimet. Céloom a könyvtár felújítása és a legjobb egyetemi könyvtárak színvonalára.

Igaz János

Igaz bácsi azok közé tartozik az egyetemen, akiket majdnem mindenki ismer. 27 évvel ezelőtt, mint hivatalos kezdte, és 1951 óta, mint gondnok működik. Az ő hatáskörébe tartoznak a takarítók, fűtők, liftkezelők, a portás stb. Leleltározási munkájával gondoskodik az egyetem gazdasági életének zavartalanjáról. Eredményes munkájáért kiváló dolgozó kitüntetését kapott.

Nem túl nehéz a szerteágazó gondnoki munka?

Sokat segítenek a munkatársak, lelkiismeretes, szorgalmas munkájukkal.

Mik a további tervei?

57 éves vagyok, s ha egészségi állapotom megengedi, szeretném még néhány évig ellátni ezt a munkakört.

GRATULÁLUNK EGYETEMÜNK KIVÁLÓ DOLGOZÓINAK ÉS TOVÁBBI EREDMÉNYES, JÓ MUNKÁT KIVÁNUNK.

Csipős morzsák

A közgazdászok többsége nem üldözési, hanem idézési mániában szenved.

X. Y. a tudomány területén megtette az első lépést. A tudomány jelszisszent és bosszankodva húzta arrébb a lábát.

Ha valami nincs rendben, az nem mindig a múlt öröksége. Szerepet játszik ott rendszerint a jelen örkösége is.

Legutóbb arról akart valamit meggyőzni, hogy mai társadalmunkból már teljesen kihaltak a sznobok. Az illető szintén sznob volt.

X. Y. belemerült a valóság tanulmányozásába. Holttestét eddig sem a tudomány, sem a művészet nem vetette partra.

— ki —

Az utolsó előtti ember

Makk Károly

ebben a filmjében is folytatta a rá jellemző sikeres új témák és formakeresést, illetve a problémák mélyebb megközelítése új módszereit. Sok vonatkozásban hasonló problémákat vet fel, mint előző két filmje, a Megszállottak és az Elvesztett paradicsom. A film főhőse egy ejtőernyős sportoló, aki akarata ellenében egyik társa halálát okozza. Jót akart tenni, de tragédiát okozott. A film a szándék és a tett közti kapcsolatot és ennek következményeit igyekszik vizsgálni. A tragédia a főhősben eleinte nem vált ki különösebb megrázkódtatást, de társai elfordulása, a megértés, a barátság és a szeretet hiánya mély lelki válságba sodorják, amely majdnem a tragédia megismétlését eredményezi.

Ezt az embert boncolgatja a film és igyekszik megmagyarázni a problémáit, mellyel kapcsolatban több érdekes és komoly kérdés is

Iván Gyenyiszovics egy napja

Adalék egy szabályos kritikához

A magyar olvasók vegyes érzelmeivel fogadták A Szolovszovics „Iván Gyenyiszovics egy napja” c. kisregényét, míg az írók és kritikusok osztatlanul lelkesen üdvözölték a kezdő író első munkáját, úgy jellemezve azt, mint az igazi szocialista realizmus egyik nagy termékét. E sorok írójának véleménye megegyezik az utóbbiakéval és ezt próbálja indokolni.

Szükségesnek tartja ezt azért is, mert az egyetemi olvasók körében parázs vita folyik a regényről. A vita egyik pólusának képviselői szerint a kisregény túl negatívan ábrázolja a személyi kultusz időszakának szovjet valóságát, úgy mintha abban az időszakban mindenki és minden csak rossz lett volna a Szovjetunióban, mintha abban az időben nem a szocializmus épült volna a szovjet emberek önkéntes közreműködésével és azok érdekében.

Ezen álláspont képviselőinek véleménye szerint a kisregényből feltáruló valóság nagyon pesszimista, lehangoló és ellenérzéseket vált ki a szocialista társadalom iránt.

Még olyan olvasó is akadt, aki szerint ez a munka „enyhén ellenforradalmi jellegű”.

Ahhoz, hogy a vitában állást foglaljunk, el kell gézünk a kisregény elemzését. A vitatott kérdésekre a kisregénynek kell választ adnia. Feltétlenül helytelen lenne a válaszokat a regényen kívül keresni, hiszen minden műalkotásnak önmagában kell totállisnak lennie.

Mit ábrázol művében a szerző?

Fő célja a személyi kultusz néhány politikai hibájának, antihumanizmusának leleplezése. A keretet egy kényszer-munkatábor szolgáltatja. A keret ilyen módon való kiválasztása művésziileg komoly nehézséget ró az alkotóra, mert a tábor izoláltsága az egész szovjet valóságtól nem teszi lehetővé a szovjet valóság ellentmondásosságában való ábrázolását egy viszonylag nagy művészi közvetlenséggel, hanem csak nagyobb közvetettséggel, és ez az ami művésziileg nagyobb feladatot jelent.

A feladat: hogyan lehet túlközni a negativitáson keresztül, pontosabban azzal egyidőben az uralkodó és alapvető pozitív előremutató tendenciákat?

Szerintünk Szolovszovics kitűnően oldja meg ezt a feladatot, bár korlátozza őt az is, hogy a cselekmény mindössze egy nap alatt játszódik le, másrészt az, hogy olyan ember áll a cselekmények középpontjában, akinek látóköre eléggé szűk.

Azok, akik a regényt egyoldalúsággal vádolják, arra hivatkoznak többek között, hogy szerintük a könyvben szerepeltetett „szabadok”, tehát a fegyencek őrzésére, a

tábor fenntartására vannak kirendelve, valamennyien emberileg negatív figurák, hogy sehol sincs egy olyan ember, aki becsületes tisztességes lenne, egy igazi szovjet ember, esetleg kommunista, aki tulajdonképpen a szovjet hatalmat képviselné.

Azok az emberek, akik ilyen kemény, sokszor ember-telen körülményeket teremtenek, szerintük mentesek a legelmebb humanizmustól, és ezek képviselték ott tulajdonképpen a szovjet hatalmat. Ha a szovjet hatalomnak ilyen embertelen képviselői vannak, akkor az nem is szovjethatalom, hanem valamiféle népellenes diktatúra. Ha az író így ábrázol — már pedig szerintük így ábrázol —, akkor tagadja azt a tényt, hogy a Szovjetunióban a személyi kultusz alatt felépült, izmosodott a szocializmus.

Véleményünk szerint ez a következtetés a regényben visszatükrözött életrényekből egyáltalán nem adódik.

Ezen vélemény képviselői megelégedettek néhány dolggal, ami a műben is kifejezésre jut.

Mire gondolunk? Mindegyik arra, hogy a tábor lakóinak nem mindegyike volt a személyi kultusz áldozata. Gondoljunk csak Pavlovra, a segédbrigádérosra, az orvólétszere vagy akár a moldvaira, az igazi kémre.

Magától értetődő, hogy a szovjet hatalom tényleges ellenségét nem ajnározták körül a „smasszerek”. Továbbá, a tábor vezetői és az örök nem is gondoltak arra, hogy ártatlan emberek, esetleg kommunisták is lehetnek a táborban. Legtöbben ösztönösen hitték azt, hogy a szovjet hatalom ellenségeivel van dolguk. Ezen nem kell különösebben csodálkoznunk, hiszen még az ártatlanul elítéltek közül is sokan úgy gondolták, hogy tényleg elkövettek valamilyen bűnt. Ne feledkezzünk meg arról, hogy az egyszerű emberek közül sokan gondolkodtak úgy, hogy már az is bűn, ha alapot szolgáltat valaki a gyanúnak. (Gondoljunk a „Tiszta égbolt” pilótájára.)

Ha ezek az emberek sokszor indokolatlanul keményen bántak a fegyencekkel, ez egyrészt a szocializmus ellen-ségeinek szót, másrészt arra is nagyon kellett ügyelniük, nehogy a szocializmus ellen-ségeivel való szimpatizálás gyanújába keveredjenek. (Egyébként a smasszerek között is voltak olyanok, akik bizonyos intézkedések végrehajtását nagyon felületesen végezték. Volkovoj és a többiek közti különbség.)

A bizalmatlanságnak az a légköre, amely a személyi kultusz időszakában kialakult, sem homályosítja el az indokolatlanul elítéltek szemében a szocializmus eredményeit. Ezt több tény is bizonyítja. Így pl. az, hogy a „döglésig szabad” fegyenc táborban a lázadás sohasem a szovjet társadalom egésze ellen irányul.

Amikor Suhov a 7-es barakba megy dohányért, tanúi vagyunk egy beszélgetésnek: „A fenét sajnál meg téged az a bajszos édesapád! Édestestvéremben sem bízik, nemhogy a magunkfajtában! Nem azért sitteltetted le... Itt nem a szovjet rendet kárhoztatják, hanem a bizalmatlanságot. Kétségtelenül azért, mert maguk is úgy látták, hogy a szovjet rendszer jó, csak a bizalmatlanság a rossz.”

Vagy nézzünk egy másik esetet

Amikor Bujnovszkij sorhajókapitány elmeséli letartóztatásának körülményeit, nem az állambiztonsági szerveket szítja, hanem az angol admirális, akivel együtt harcolt a fasiszták ellen, azért, mert ajándékot küldött neki.

Emlékszünk arra is, amikor Suhov az otthoni helyzetéről elmélkedik. Számára nagyon természetes pl. az, hogy a faluban kolhoz van, csak az érthetetlen számára, hogy a kolhozban mindössze két férfi dolgozik. Kiszabadulása után (és ebben bízik) feltét-

lenül a kolhozban akar dolgozni.

Vagy egy másik tény: A regény legszebb része az, amikor a Hőerőműnél elfeledkeznek arról, hogy fegyencek és igazságtalanul bűnhődnek. Szinte szocialista munkaverseny alkul ki Suhov és Tyurin falazó csoportja között. Mindketten igen lelkiismeretesen végzik munkájukat. Suhov igyekszik kijavítani az előtte falazó kontár munkáját, arra gondolva, hogy a felelőtlen munka igen nagy kárt okozhat. (Tudniillik arra gondol, hogy tavasszal ledőlhet az egész fal.) A megmaradt habarcsot sem akarja kiönteni, tudja, hogy minden cepp cementre szükség van.

Vajon miért dolgoznak úgy, mint a sztihanovisták? Hiszen a brigádvezető már úgyszólamag százalékos „sajtot” ki, tehát 4 napig fel-emelt kenyéradagot kapnak akkor is, ha csak imitálják a munkát. Vagy talán a hideg miatt? De, hiszen a kályhánál is melegedhetek volna. Valakit odaállítanak, hogy figyelje, nem jön-e a pallér.

Úgy gondoljuk, ilyen körülmények között csak olyan emberek dolgoznak ezzel a magasfokú lelkiismeretességgel, akik tudják miért, akik látják, hogy a személyi kultusz hibái nem a szovjet rendszer szükségszerű velejárói.

Olyan emberek, akik bíznak abban, hogy a szovjet kormány és párt előbb-utóbb kijavítja az elkövetett hibákat. Kétségtelenül ez a jövővetett bizalom nyilvánul meg akkor is, amikor Suhov azt mondja Kilgasznak: nincs az megírva sehol sem, hogy neki le kell tölteni mind a 25 évet.

A regényben más helyen is észlelhetők a „külvilág” pozitívumai. Természetesnek veszik például, hogy már megszünt a jegyrendszer, hogy már „minden parasztházban ott bömböl a vezetékes rádió”, hogy „a leningrádi diáklányok mennek ki az életbe”.

Csak azok az emberek képesek a nemtörődömséget és hanyagságot kritizálni, (Fetyukovot, aki kilöttyenti a habarcsot, hogy könnyítsen terhen, a fegyenceket, akik elrontották a felvonót, a sofőröket, a „lerobbant gépkocsik” miatt stb), akik a társadalomból kitaszítva képesek benne élni társadalmukban, és csak azért képesek benne élni, mert alapvetően igénylik azt, mert látják, hogy az ő társadalmuk.

Amikor este, vacsora után elgondolkoznak helyzetükön, nem keserednek el, ellenkezőleg, a Hőerőmű körül épülő város május 1-i felvonulásának vízióját idézik. Erre csak akkor képesek az emberek ilyen mostoha körülmények között, ha látják a szabad emberek életének nagyszerűségét, ha tudják, hogy jelenlegi körülményük egy ideiglenes, fatális tévedés következménye.

Úgy gondoljuk, ezek a regényből vett tények önmagukban is cáfolják a regény enyhén ellenforradalmi jellegét.

Alaposabb olvasás és elemzés után

a közvetett bizonyítékok egész sorát hozhatnánk fel annak igazolására hogy a regény nem túlozza el egyoldalúan a személyi kultusz ábrázolását.

Néhány szót még arról, hogy mi okozza olvasóink érzelmi csalódását. Úgy gondoljuk ennek alapvető oka, hogy Szolovszovics magas művészi fokon valósítja meg a modern szocialista regény azon követelményét, hogy egyszerű művészi eszközökkel fejezzen ki igen bonyolult jelenségeket. Ez az ábrázolási mód mellőzi a szemafikus („szájbarágás”) módszerét. Az ilyen ábrázolási mód kétségtelenül nagyobb követelményeket támaszt az olvasóval szemben, de ez egyáltalán nem csökkenti, ellenkezőleg: növeli művészi értékét.

Herédi István

BARANYI FERENC:

Ballada

az elkényeztetett ifjúságról

A múlt viharát — gyakran csontig-árván — kiállni néktek nem volt egyszerű, de a jövőt nekünk is csak szívárvány jelzi ma még — odébb még a derű. Szívünk komoly, ha nem is keserű. Bár jó nekünk: vihar többé nem üdöz, de sorsunk még nekünk se végleg üdöz. S kik a viharban sérülést szenvedtek: úton-útfélen azt váják fejünkhöz, hogy mi vagyunk az elkényeztetettek.

Való igaz: a múltat összeveinni neveléses volna ezt a kort ma már, (hisz nem bolond mále után epedni kit asztalához rántottésirke vár!). S ha ajtónkon a gond is be-bejár? Panaszunk illetlen, rendellenes. (Ne duzzogjon, ha kozmás a leves olyan, ki kész ebédhez érkezett meg...) Tőlünk csak a hurra természetes, mert mi vagyunk az elkényeztetettek.

A nőszüléssel éveig kíváruink pártában fogy aránk legszebb kora, s ha végre a lányt elvesszük: lakásunk tengernyi pénzért, vízceppnyi szoba. Nem szülhet asszonyunk, mert nincs hova. Szűk lett — miként kinőtt kabát — a város, sok cérna kell még az ujjá-szabásához, mi értjük ezt: lakbért adunk s türelmet. De hiába is mennénk a tanácshoz, mert mi vagyunk az elkényeztetettek.

(Már hallom is a tenger ellenérvet: „mi is így kezdtük”, „kis ügyek a még erőnk-nyelű mammut-gondokhoz képest”, „nagyon igényes ez a nemzedék”. Hűha, de pontos, helytálló beszéd! De mért szabály, hogy úgy kezdjük, miként ti? Csak előbből lehet előbbre lépni, s — ha nem piszkálna gondja „kis ügyeknek” — több nagy munkával tudnánk szembenézni s akkor se lennének „elkényeztetettek”.)

Tizenhét évig töltöttük serényen tudás-borral — kikéneztett fejünk s nagy polcra téve, néhol még kevélyen üres hordófej kong ukázt nekünk. (Nem lenne lassan helyén a helyünk?) A világság egyidős a renddel: üzenhét éves. Aszú-értelemmel volt hát idő betelni minden fejnek. Am, kit sokszor leszóltak — szólni restell... (Ja, mi vagyunk az elkényeztetettek!)

Herceg, nincs nálunk hívebb katonád itt, e had bárony-sátorlapot nem áhit, jól tudjuk: harca tenger még a rendnek. Csak ne halljuk dobhártya-szakadásig hogy mi vagyunk az elkényeztetettek...

Az itt közölt verset Egressy István előadóművész szavalta negyedéveseink búcsúztatására, az aulában rendezett nagyszerű kultúrnap keretében.

Közgazdászszemmel a KGST saját árbázisáról

A szocialista országok közötti munkamegosztás előrehaladása és ennek további erősítése szükségessé teszi a KGST saját árbázisának létrehozását.

Ennek megfelelően a KGST Végrehajtó Bizottsága a Közgazdasági Állandó Bizottságot bízta meg a saját árbázisra való áttérés lehetőségeinek tanulmányozásával. A munka elvégzésére az állandó bizottságon belül külön munkacsoport alakult a tagországok árszabályozásából. A csoport programjában az egyes országok belső árrendszereinek tanulmányozását, valamint a tőkés világgazdaság árak vizsgálatát vette fel. A munkálatok során a tagországok kifejtették elképzeléseiket a saját árbázisra való áttérés lehetséges útjairól. Az 1959-től 1962-ig folyó munka eredményeit az év áprilisában lezajlott vitán összegezték. Az elfogadott dokumentum meghatározza a további munkával kapcsolatos feladatokat, és megállapítja, hogy 1967-ben lehetséges az egységes termékkártyák elkészítése, mely az alapvető termékeket öleli fel, s amelyből megfelelő arányossággal kaphatók meg a többi termékek árai.

A szocialista világgazdaság egységes árának olyanoknak kell lenniük, hogy az egyes országokat érdekeltté tegyék a kooperációban és a szakosításban, hogy elősegítsék a szocialista nemzetközi munkamegosztás fejlődését.

Az egységes árak kialakításában számtalan közgazdasági szempontot kell figyelembe venni, de az áraknak biztosítani kell a csere egyenértékűségét, a kölcsönösen előnyös árucserét az egyes országok számára. Abban valamennyi ország képviselői egyetértenek, hogy az árak objektív alapja a termékek nemzetközi értéke, a szocialista tábor szintjén.

Ennek a nemzetközi értéknek a megközelítése két lépésben történik. Több ország, köztük Magyarország delegációjának véleménye szerint, minden egyes országban a társadalmilag szükséges munkafordítások arányainak megközelítésére, a termékek tisztajövedelmi elemektől minden termelési fázisban megtisztított önköltségéből, az úgynevezett reál-önköltségéből lehet kiindulni. Ezek nem tükrözik az egyes országok szempontjából indokolt, de a KGST-országok egésze szempontjából egyáltalán nem indokolt eltéréseket, a társadalmilag szükséges ráfordításoktól. Természetesen ennél az önköltségszámításnál az országok távlati tervei alapján az önköltség várható alakulását is figyelembe kell venni, hiszen a most kialakítandó árak az elkövetkező évek áruforgalmában jelentős szerepet játszanak majd.

A reál-önköltség tulajdonképpen az egyes termelési fázisokban kifizetett munkabérek költségeiből tevődik össze, de ahhoz, hogy a munkabérek költségei arányait helyesen vegyük számba, a közvetlen béreket ki kell egészíteni az anyagi termelés dolgozóinak közvetett társadalmi juttatásaival.

Ha a megtisztított önköltséget megfelelő tisztajövedelemmel pótlékoljuk, akkor kapjuk meg a termékek értékét. Mivel a tisztajövedelem való pótlékolás konkrét formái szerint különböző ösztönző hatásokat rejt magában, ezért fontos helyes elveket kidolgozni erre vonatkozóan.

A legtöbb ország szakemberei szerint a tisztajövedelemmel való pótlékolásnál úgy kell eljárni, hogy abban kifejezésre jusson az egyes termelési ágak eszközigényessége.

Az egységes elvek szerint meghatározott nemzeti értékből kell képezni a munkafordítások arányait nemzetközi méretekben kifejező nemzetközi értéket. A nemzetközi értéket az egyes nemzeti értékek súlyozott átlagaként számítanák ki. Általános vélemény szerint súlyként a termékek országokénti termelési volumenét kell használni, de olykor más súlyok alkalmazása, pl. a külkereskedelem volumene is célszerű lehet.

Az így képezett nemzetközi értéken alapuló átlagos árakra épülhetnek fel a konkrét külkereskedelmi árak.

Természetesen ezeken az alapvető elveken kívül még egy sor más problémát is tisztázni kell. Pl. az árak értéktől való eltéréseinek elszámolásának helyét és módját, a természeti feltételek különbözőségéből adódó sajátosságokat. Fontos továbbra is tanulmányozni a fő áruvilággazdasági áralakulását, valamint a KGST egységes árrendszereinek és a tőkés világgazdaság árának a viszonyát.

A még vitatott kérdések megoldása és a bonyolult számítások munkáinak elvégzése után

kerülhet sor a munka befejező szakaszára, az egységes termék-árjegyzék összeállítására, amely lehetővé teszi, hogy a KGST-országok külkereskedelmében valamennyi termékre azonos, a szocialista nemzetközi munkamegosztás továbbfejlesztését elősegítő árakat alkalmazzanak.

GOLDPERGER ISTVÁN

A kezdő szakemberek jogairól, kötelezettségeiről

Nem túl nagy népszerűségnek örvend egyetemünkön a kötött elosztási rend, különösen év végén, amikor gyakorlati alkalmazása nem megy teljesen simán. Ismerkedjünk meg most közelebbről ezzel a bizonyos 21/1961. számú kormányrendelettel, amely szabályozza az elosztást. Először is

hogyan született meg?

Elégé ismeretes, hogy az ország szakemberszükséglete állandóan nő, és a szakemberképzés minden erőfeszítés ellenére sem tudja még jó ideig teljesen kielégíteni az igényeket. A gazdaságosság követeli tehát, hogy tervszerűbben osszák el az egyetemről kikerülő fiatalokat és elsősorban azok a vállalatok kapjanak munkaerőt, ahol leginkább népgazdasági érdek ez, a kikerült szakemberek pedig szakmájuknak megfelelő kvalifikált munkát végezzenek. Mivel minden vállalatnak érdeke, hogy szakemberhez jusson, ezért kellett az elosztást központosítani. Egyes években, míg nem került sor a kötött kádergazdálkodásra, előfordult, hogy a végzett mérnökök igen tekintélyes része budapesti ktsz-ekben helyezkedett el, mert ott magasabb jövedelmet biztosíthattak számukra, mint egyes népgazdaságilag fontosabb állami vállalatnál. (A kisebb vállalatok szakemberszerző akcióinak léte utal az is, hogy jelenleg pedig a műszaki egyetem hallgatóinak 40 százaléka társadalmi ösztöndíjas.)

A végzetek foglalkoztatásáról szóló rendelet a szakmai gyakorlat megszerzését

tekinti a gyakornoki idő legfontosabb feladatának, amelyet a miniszterek által kijelölt vállalatoknál kell megszerezni két év alatt. A rendeletben külön kiegészítő végrehajtási utasítások foglalkoz-

Nyári munkalehetőségek

Nyári munkára lehet még jelentkezni június 10-ig a KISZ érdekvédelmi irodában (III. em. 390. szoba).

Lányok számára: Duna Konzervgyár, SZÖVOSZ, Magyar Filatélia, MÁV Utasellátó és a Budapesti Konzervgyár.

Füfnak: Duna Konzervgyár, SZÖVOSZ (kocsikísérés), MÁV Utasellátó, MÜÉRT, Budapesti Konzervgyár.

akkal, hogy ez a két év milyen periódusokra oszlik és hogyan kell az egyes szakmákban biztosítani a végzett szakemberek tervszerű foglalkoztatását. (Például hat hónapig megismertetni a különböző munkaköröket, hat hónap után rendes munkakörbe, fizetéssel besorolni, esetleg szakmai tanulmányt iratni valamilyen vállalati problémáról stb.)

Külön fejezete foglalkozik a rendeletnek a kilépéssel, azaz

a kezdő szakemberek munkaviszonyával.

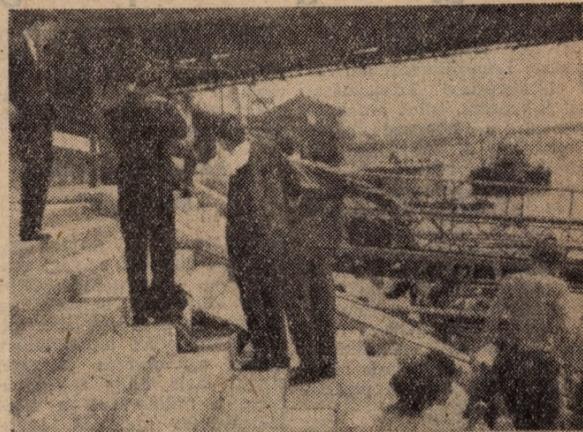
Ezek szerint: Ha a munkaviszony akár a kezdő szakember, akár a vállalat elhatározásából megszűnik a gyakornoki idő letelte előtt — a kezdő szakembert a gyakornoki idő leteltéséig csak az elosztásnál hasonlóan kijelölt vállalat foglalkoztathatja. Szabálysértést követ el — és 1000 forint pénzbírsággal sújtható — az az igazgató, aki végzett egyetemistát nem a rendelet szabályai szerint helyez el, vagy alkalmaz. Tehát a felvevő vállalatot büntetik, az illető pedig előről kezd a két év szakmai gyakorlatot.

A szakmai gyakorlat időtartama két év. Megfelelő előzetes gyakorlat esetén egy évig tart. A „megfelelő előzetes gyakorlat” szakmáavagó munkakörben egvévi, más munkakörben kétévi munkaviszony. Ilyen nálunk például a könyvelői, statisztikus, bolti eladó munka. Azt, hogy a szakmai gyakorlat mennyi a vállalatnál, kell tisztázni.

B. K.

Egy lengyel dokumentumfilm-rendező, Zbigniew Raplewski több filmet készített Indiáról. A BRAMA SNOW (AZ ALMOK KAPUJA) című filmje egy ópiumbarlangban készült. Rendkívül nehéz körülmények között forgatta filmjét. Majdnem teljes sötétségben kellett dolgoznia, mert a füsttől homályos ópiumbarlangban mindössze egy 100-as égő állott rendelkezésére. S minthogy az ópiumszívás tilos, tartania kellett a tulajdonostól és a vendégektől is, hogy megtámadják.

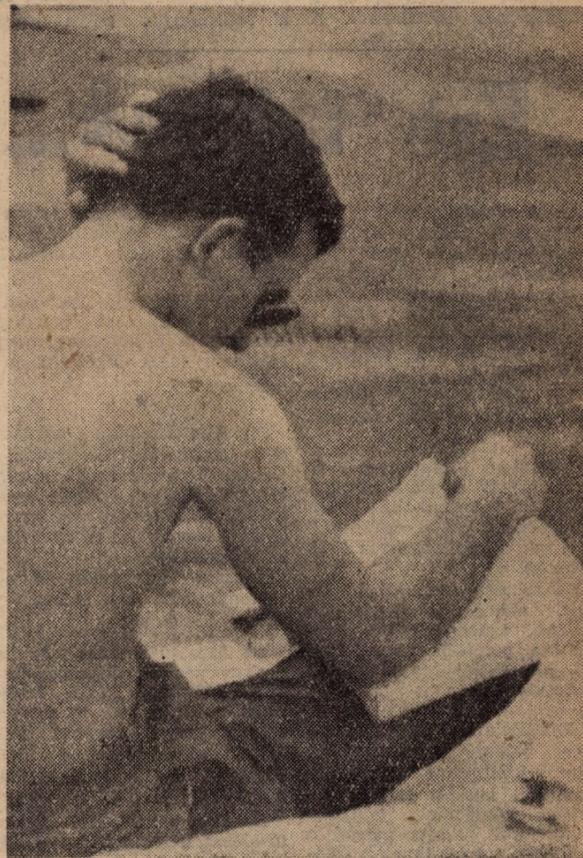
ÉLET A LÉPCSŐKÖN

10 perc múlva kezdődik, a vizsga...

...és utána

és kezdődik minden előről...

(Dányi Pál képiportja)

Tanácsok a szakmáról

VEZETŐ KÖZGAZDÁSZOK LÁTOGATÁSA

Nehéz a választás: földrajz vagy elméleti specializáció? Milyen perspektívái vannak az általános szakon végzett közgazdászoknak? — merült fel a kérdés az elsőséges hallgatók között. Ezekre a problémákra igyekezett választ adni Huszár István, az MSZMP Központi Bizottsága államgazdasági osztályának helyettes vezetője, és Somogyi Gyula, az Országos Terhivatal éves tervek osztályának vezetője, mindketten nálunk végzett közgazdászok.

— Jelenleg Magyarországon igen nagy a közgazdászhiány, és ez a jövőben csak fokozódni fog. Szükség van a termelés egyes periódusait illetően nagyobb szakismerettel rendelkező közgazdászokra, de a népgazdasági tervezés megköveteli az átfogó szakismerettel rendelkező általános közgazdászokat is. Igen gyakran jelentkeznek olyan közgazdasági jellegű problémák, melyeknek megoldásához nem elég az adott iparág gazdasági vonatkozásait ismerni, hanem az egész népgazdasági szempontjából kell azokat megvizsgálni. A gyakorlati életben egyre nagyobb szerepet kap a matematika s így a közgazdaságtudomány is egyre egzaktabbá válik. Háttérbe szorult az a felfogás, hogy a közgazdász elméleti ember, s

csak a statisztikai adatokon és jelentéseken keresztül van kapcsolata a gyakorlati élettel. A közgazdásznak szüksége van a technológiai eljárások beható ismeretére, és ma már egyre gyakrabban kerül sor bizonyos gazdasági kérdések matematikai módszerrel való megoldására. Persze, nem szabad elhanyagolni az elméleti jellegű kérdéseket sem, hiszen egy általános szakon végzett közgazdásznak, aki a gazdasági kérdéseket népgazdasági szinten vizsgálja, erre igen nagy szüksége van.

Ha az általános szakon végzők „lehetőségeiről” akarunk beszélni, meg kell jegyeznünk, hogy igen széles körű. Ez az a szak, az egyetemen, ahonnan talán a legkönyvebb az ún. „érvényesítési lehetőség”, mert a rátermett, tehetséges ember előtt a legkülönbözőbb álláslehetőségek kínálkoznak. De ugyanakkor ez az a szak, ahonnan a közepes vagy annál gyengébb képességű emberek igen nehezen tudnak érvényesülni. Miért? A válasz egyszerű. Az általános szakon a gyakorlati képzés inkább az átfogó népgazdasági jellegű kérdésekre irányul, s egy gyengébb képességű embernek az ilyen jellegű munka nagy nehézséget jelenthet. Kevésbé átfogó jellegű munkakörben pedig az adott ipar-

ág technológiai kérdései okoznak problémát. Ezek után térjünk át a konkrét elhelyezkedési lehetőségekre.

Mivel az általános szak elméleti specializációja nyújtja a legalaposabb képzést — szakmai-elmélet vonatkozásában —, elsősorban a politikai gazdaságtan-oktatói állásokat kell megemlítenünk. Ezzel kapcsolatban csak annyit, hogy a felső oktatás bővülésével egyre több oktatóra van szükség. Az elméleti kutatások terén ad lehetőségeket a Közgazdaságtudományi Intézet. A gyakorlat területén pedig a népgazdasági tervezés bővítése igényel egyre több elméleti közgazdászt. A többi lehetőség a hallgatók adottságtól és képességétől függően változik. A földrajzspecializáció perspektívái a területi tervezés szempontjából jelentősebbek. A termelőerők területi elosztása, a rajonizálás gazdaságossági kérdései, a tsz-ek munkaerő-problémái mind az ő hatáskörükbe tartoznak.

Ha a távlati terveket nézzük, a KGST-vel kapcsolatban kell beszélnünk a szocialista országok tervezésének egyre szorosabb kapcsolatáról, itt szintén átfogó jellegű ismeretekkel rendelkező közgazdászokra lesz szükség.

— Szűcs —

Politikai intelligencia

A nemzetközi gazdasági és politikai kérdések tárgya ideai vizsgálódásokról, vizsgatapasztalatról érdeklődtek a nemzetközi tanszékünk oktatójánál, Simai Mihály és Palánkai Tibor elvtársaknál. Mindketten leszögezték, hogy az ideai negyedévfolyammal meg vannak elégedve, mert a tavalyinál rosszabb feltételek ellenére is jó eredményt ért el a vizsgákon.

Nagyon nagy terjedelmű és szerteágazó volt az anyag, de nem is ez tette nehezzé a felkészülést, hanem az, hogy a tavalyi vizsgarenddel ellentétben, idén az egész évi anyagból egyszerre kellett számot adni a hallgatóknak — mondta Palánkai elvtárs.

A szocialista tábor országain kívül, az egész világot felölelő anyag valóban nagy feladatot elé állította a hallgatókat. Ennek ellenére egészen kiváló eredmények is születtek. Egyes hallgatók egészen kiemelkedő tudásról tettek tanúságot. Ugyanakkor azonban jó néhányan borzasztóan gyengén szerepeltek, Ennek oka

nagyrészt nem az anyagban való járatlanság volt, hanem az általános műveltségben mutatkozó hiány. Különösen a politikai gazdaságtani és földrajzi alapfogalmakkal nem voltak tisztában ezek a hallgatók — fűzte hozzá Simai elvtárs.

Igen, nagyon sok hallgatónál hiányzik a politikai intelligencia. A napi politikai kérdésekkel is sok hallgató hadilábon áll. A gazdasági kérdésekkel kevésbé volt probléma — vetette közbe Palánkai elvtárs.

Mint már említettem, egész megdöbbentő feleleteket is hallhattunk — folytatta Simai elvtárs. — Például volt olyan hallgató, aki Churchill tette meg az USA Kennedy előtt elnöknek vagy Adenauert Nyugat-Németország hadügyminiszterévé nevezte ki. De előfordult olyan is, hogy Kongót Dél-Amerikába helyezte valaki. Ezek persze szélsőségek, de az ilyen szintű politikai és földrajzi járatlanság megdöbbentő. Az

egy-egy ország gazdasági életének különböző fontos adatairól még a jobb sem adtak mindig helyes választ. Sokan még az arányokkal sem voltak tisztában.

Végeredményben ezen hiányszakok ellenére az évfolyam jól vizsgázott. A tavalyi évfolyam 3,65 vizsgátlagával szemben az ideai vizsgáknak 3,73 volt, és a körülbelül 300 főnyi hallgatószámából csak 11-et kellett úvéré utasítani — fejezte be a rövid beszélgetést Palánkai elvtárs.

Sz. E.

KÖZÖLJÜK OLVASÓINKAL, HOGY LAPUNKNAK EBBEN A TANÉVBEN MEG EGY SZÁMA JELENIK MEG, JÚNIUS 18-ÁN.

A lengyel közgazdászok egyes problémáiról

Az előzetes számítások szerint az 1960—1980-as időszakban Lengyelországban két és félszerannyi közgazdászt kell kiképezni, mint amennyi 1960-ban a népgazdaságban dolgozott. A közgazdászok számának növelésén túlmenően előtérben állnak a növekedés minőségi követelményei is: új típusú közgazdászok kelljenek, akikre számítási lehet a hetvenes években megoldásra kerülő feladatok megoldásában. A jelenlegi „modell” szerint képzett hallgatók minden valószínűség szerint nem tudnának megbirkózni a jövőbeli problémákkal és ezért

szükség van

az egész oktatás folyamatának és módszereinek felülvizsgálatára.

A jelek szerint erről megfontoltan a közgazdászok képzés irányításáért felelősök. Arra vonatkozóan sincs világos elképzelés, hogy 1980-ban mennyi felsőfokú és mennyi középfokú végzettséggel rendelkező közgazdászra lesz szükség. E nélkül viszont nem lehet meghatározni, hogy a távlati tervfeladatok végrehajtásában milyen szerep vár a főiskolákra és a középiskolákra.

Ezek a megfontolások késztették arra a lengyel közgazdasági hetilap — a Zycie Gospodarcze — szerkesztőségét, hogy a lap hasábjain vitát kezdeményezzen a közgazdászok képzés helyzetéről és a továbbképzés kérdéseiről. A

vitaindító cikk leszögezi, hogy mindenképp tervben kell rögzíteni az oktatással kapcsolatos általános elgondolásokat, ki kell dolgozni a hetvenes évek

közgazdászának „modelljét”

és határozni kell a terv teljesítését biztosító anyagi eszközök és intézmények felől. Nagy súlyt kell helyezni az oktatás tartalmi oldalára: felismerendők az a szemlélet, amely az oktatás lényegét abban látja, hogy felfegyverezze a hallgatókat a napi szükségletet kielégítő tényismerettel, hiszen a konkrét tervezési-számítási anyag jóformán évről évre változik. Meg kell tanítani a hallgatókat a tények értékelésére, az elemzés helyes módszereire és eszközeire. A módszertani kérdéseken kívül a figyelmet napjaink vitatott problémáira kell összpontosítani; mert ezek lesznek a holnap megoldásra megérett feladatai.

A vita során a következő érdekesebb nézetek és gondolatok vetődtek fel:

növelni kellene

a tudományos-oktató személyzet létszámát. Állandóan csökken azoknak a hallgatóknak a száma, akik az egyetem elvégzése után vállalják a tanácskai munkát. Minden eszközzel elő kell mozdítani, hogy a gyakorlatban tevékenykedő és a tudományos pályára

ambícióit érző közgazdászok átmenjenek az oktatói vagy kutatói vonalra, vagy hozzá kell őket segíteni ahhoz, hogy munkahely változtatása nélkül kandidáljanak. Ez utóbbi megoldás ugyan nem látja el rögtön a tanszékeket tudományos munkaerővel, de érdemes rá felfigyelni, mert néhány év múlva ezek a kandidátusok részt vehetnek a főiskolák munkájában;

korszerű berendezéssel,

elsősorban számológépekkel; sok tudományos munkahely elavult, manufaktúra jellegű, az „egyszemélyi alkotás” dominál bennük a kollektív munka helyett;

lehetővé kell tenni, hogy a közgazdász hallgatók már a gyakorlatok alatt részben specializálódjanak, részben pedig behatóan megismerkedjenek a vállalat egészét felölelő átfogó anyaggal. Ezzel összefüggésben meg kellene valósítani, hogy a gyakorlaton dolgozók egy tárca több vállalatában is megismerhessék az azonos jellegű problémákat;

kicsi a közgazdászok és közgazdasági szakemberek tekintélye az üzemekben, hatáskörük csekély. A vállalati közgazdászok munkája rendszerint arra szorítkozik, hogy a fentől kapott mutatók teljesítéséhez meghatározzák a legmegfelelőbb módszereket. Munkájuknak nem része annak eldöntése, hogy az adott vállalat számára milyen feladatok lennének a leghelyesebbek.

A vita eddigi anyagát a hetilap szerkesztősége megbeszélte a Tervezési és Statisztikai Főiskola kereskedelmi kara tudományos diákkörének hallgatóival. A megbeszélésen nagy figyelmet szenteltek annak a kérdésnek, hogyan kell kiképezni a következő évek végző hallgatóit: az általános vagy a szűk specializációra kell-e a súlyt helyezni? Az egészen szélsőséges véleményeket mellőzve a vitatkozó többség egyetértett abban, hogy a kétféle irányzat egészséges kompromisszumot kell biztosítani. Ezzel a kérdéssel függ össze az alapítványi ösztöndíjak rendszere. Abban az időpontban, amikor a hallgató aláírja a „kötelezvényt” az ösztöndíjról, sem az alapítványi gazdája, sem a hallgató meg semmit nem tud az egészről. Ennek következtében a hallgató egészen más irányban specializálódik, mint amit jövőbeni munkahelye megkövetel. Helyesebb lenne az alapítványi ösztöndíjat csak a negyedik évben odaítélni és addig állami ösztöndíjat juttatni a rászorulóknak.

Többen felvetették a vitában, hogy javítani kell az anyagi ellátás állapotán. Többször került szóba a férőhely a főiskolákon és a menzákon.

Kolos Miklós

A szocialista nemzeti egység útja

A szocialista nemzeti egység kérdéseiről tartott vitát az egyetemi pártbizottság legutóbbi ülésén. A vitaindító Farkas Sándor, a tudományos szocializmus tanszék vezetője írta. Az alábbiakban — természetesen rövidítve — ebből a vitaindítóból közlünk részleteket.

A szocialista nemzeti egység kérdését, mint a szocializmus építésének időszerű politikai problémáját az MSZMP VIII. kongresszusának irányelvei vetették fel. Ezzel a terminológiával már korábban is találkozhattunk pártunk vezetőinek nyilatkozataiban.

A szocialista nemzeti egység politikai tartalma: „harc a szocialista rendszer védelméért és fejlesztéséért, a szocializmus teljes győzelméért, a nemzeti függetlenség védelméért, küzdelem a nemzetközi imperializmus és a még meglévő belső ellenséges erők és tendenciák ellen”. A szocialista nemzeti egységnek, mint minden társadalmi fogalomnak megvan a múltja és jövője. Múltja, előzménye: a munkásosztály szövetségi politikája, amely számos fejlődési fokot ment át. Jövője: a szocialista nemzet teljes kialakulása, ebben az értelemben lépcsőfok a proletárdiktatúra teljes kifejlődésén át az egyetemes népi állam, majd az állam megszűnéséhez.

A vitaindító a továbbiakban ismerteti a szövetségi politika elméleti és történelmi előzményeit, különös tekintettel Marxnak és Engelsnek a munkásosztály szövetségeinek kihasználására vitt harcára, és Lenin útmutatásaira a városi és falusi kispolgársággal szemben tanúsított politikára vonatkozóan. A szocialista nemzeti egység feltételeinek létrejöttével foglalkozva a vitaindító ismerteti a magyar kommunista szövetségi politikájának főbb szakaszait, majd rátér

a szocialista nemzeti egység időszerű kérdései

tárgyalására. Megállapítja, hogy a szocialista nemzeti egység kialakulásának kiindulópontja a proletárdiktatúra, a munkáshatalom megvalósulása. Ahhoz azonban, hogy a szocialista nemzeti egység megteremtése közvetlen célkitűzéssé váljon, több objektív és szubjektív feltétel megteremtődése szükséges. Vegyük sorra ezeket:

Objektív feltételek:

A szocialista termelőviszonyok osztatlan uralma az ország egész területén, melynek nyomán jelentős átalakulás ment végbe hazánk társadalmi szerkezetében, osztályviszonyaiban. Vajon kimerítettük-e az objektív feltételeket, mikor a termelő viszonyok átalakulásáról beszélünk? Nem teljesen. Emellett olyan anyagi feltételek is számba jönnek, mint az életszínvonal bizonyos magassága, a szocialista elosztás elvének helyes érvényesülése, a szükséges cikkekkel való ellátottság, a dolgozók öntudatának, kultúrájának bizonyos emelkedése stb.

A szubjektív feltételek közül az alábbiakat kell kiemelni: a munkásosztály vezetése mellett, helyes szövetségi politika a többi dolgozórétegek, mindenképp a parasztság felé, figyelmes politika a kispolgárság irányába, hogy megkönnyítse a szocialista szektorhoz való közeledést. Külön ki kell emelni az értelmiség irányába tanúsított helyes politikát. Ezen a talajon tehát a szocialista rendszernek — a munkáshatalmat biztosítva — megérett politikája mindazok iránt, akik hajlandók a maguk helyén munkát vállalni a szocializmus építésében, ideértve a volt uralkodó osztályok tagjait és leszármazottait is.

A nemzeti egységet alapozza a társadalom különböző csoportjainak közeledése egymáshoz, az is, hogy csökkenőben legyenek a társadalmi előítéletek, és a társadalmi tudatosság minden eddiginél magasabb fokot áll.

Ez objektív és szubjektív tényezőkből bázisú új, az egységesség felé haladó nemzeti öntudat csirái bontakoznak ki. Ha még hozzá-

számítjuk a dolgozók fogalomvilágának, általános tájékozottságának bővülését, nem tekinthetjük túlzásnak azt a megállapítást, hogy a mai magyar nemzet minőségileg eltér minden eddigitől. Miben mutatkozik a minőségi különbség? Elsősorban abban, hogy míg a nemzeti egységért folyó harc korábbi szakaszaiban antagonisztikus osztályellentétek léteztek, a szocializmus alapjainak lerakása után az országban nincs többé antagonisztikus ellentét: nincs kizsákmányoló osztály. Fontos megjegyeznünk, hogy ez nem jelenti az osztályharc megszűnését. A szocializmus építésének befejezéséért folyó harc szintén osztályharc, és mivel a szocialista nemzeti egység történelmileg a szocializmus építésének befejezéséért folyó harc politikai eszköze, fogalma magába zárja az osztályharc folytatását — a korábbihoz képest változott tartalommal, változott erőpozíciókból.

Tennivalók a szocialista nemzeti egység megvalósítása érdekében

A napi sajtóban is a vitákban többször felbukkan az a nézet, amely a szocialista nemzeti egység megvalósulását politikai állapotként kezeli. Aligha van veszélyesebb dolog, mint egy megvalósulás útján haladó folyamat célját elért állomásként felfogni. *Helytelen ma a szocialista nemzeti egységről, mint megvalósult állapotról beszélni.* A kialakulásához még több dolognak kell jelentősen tovább fejlődni. Ezek közül elsősorban fontos egyrészt a munkásosztályal szövetséges termelőviszonyok megteremtését, másrészt az egész társadalom tudatának fokozottabban szocialista irányú fejlődését, a kispolgári áramlatoknak, gondolkodásmódnak a jelenlegihez képest jelentékeny visszaszorulását a kultúrában, a közgondolkodásban, életfelfogásban stb. Bár a fejlődés nyomán ma már a kispolgári nézetek osztálybázisa nem széles, nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a korábbi kispolgári léttel járó mentalitás sem falun, sem városban nem tűnik el egyhamar. Ennek alapján társadalmunkban az elmúlt években sajátos, a felszint tekintve ellentétesnek tűnő folyamat ment végbe. Gazdasági és politikai téren 1958 óta kétségkívül a szocialista erők vannak támadásban. Ezzel egy időben különböző körülmények folytán a kispolgári gondolkodásmód térdhódítását is láthatjuk. Így tehát az ideológiai offenzívát a többnyire kispolgári gondolkodásmód alakjában jelentkező burzsoá ideológia ellen kell kibontakoztatnunk. Többek között sokat kell még tennünk annak érdekében is, hogy a demokrátiának hazafiság kellő méltatása mellett segítjük a szocialista hazafiság meggyökeresítését, a társadalmi haladás igénye mellett a tudatos cselekvő hazafiság kibontakoztatását.

A társadalmi tudat szocialista irányú fejlesztését segíti elő — és ennek kapcsán a szocialista nemzeti egység megteremtésének talaja — a társadalmi demokrátiás fejlesztése. Minél több ember kerül be a közügyek intézésének áramkörébe, válik a demokrácia cselekvő részesevé, annál inkább növekszik érdeklődése, felelőssége, szeretete — előbb talán csak a helyi, majd később az országos ügyek iránt is.

A szocialista nemzeti egység kialakulása során tovább változnak a proletár diktatúra államának funkciói. További előtérbe kerül be a gazdasági szervező és a kulturális nevelőmunka javára. A szocialista nemzeti egység politikája a politikai harcnak az az átfogó formája, amelyben gyűjtőpontoszerűen futnak össze azok a vonások, melyek a szocialista gazdaság továbbfejlesztésén, a szocialista államiság fejlődésén, az erkölcsi politikai egység szilárdulásán keresztül társadalmunk fejlődésének egyre magasabb és magasabb állomásai felé viszi.

..Ezt olvastuk..

... A tözsdei forgalom keretébe nem tartozó áruknál magunknak kell olyan mutatórendszert kidolgoznunk, amely a lehetőségekhez képest teljes világosságot derít a piaci helyzetre. A külkereskedelmi piacutatás módszertana I. 149. o.)

Egy piaci helyzettel igazán nem kellene ennyire törődni.

Ugyanúgy „szennyet és vért” izzadt a tőke minden pólusából Amerikában, mint Európában, vagy egyébut. (Korunk kapitalizmusa II. kötet 33. o.)

Ha minden pólusból izzadt, akkor is legfeljebb kettőből tudta csinálni. Persze a pólusból verejtéket stb. kitermelni így is nagy mutatóvány.

„E vállalatok tényleges értéke jelentősen nagyobb, mint kimutatott értékük. Amerikai becslés szerint hivatalos értékük — többszáz százalékkal — alatta marad a tényleges értéküknek.” (Korunk kapitalizmusa I. kötet, 112. o.)

Vagy az amerikai becslés volt túlságosan forradalmi, vagy nálunk halad a százalékszámítás túlságosan lassan. Lehet, hogy többszáz százalékkal el vagyunk maradva.

„Ezért itt sokkal jellemzőbb az össztársadalmi munka, tehát a holdmunkarfordítást is figyelembe vevő mutatószám alkalmazása.” (Ipargazdaságtan VIII. fejezet, 59. o.)

A mondat évszázadokkal megelőzi korát. Egyszer talán semmi különöset nem találnak majd ezekben az új, ma még szokatlan fogalmakban.

„b) növelni kell az év közben és az év végén elszámolt, normát meghaladó leltárihiányok összegével, ...csökkenteni kell viszont az elszámolt normát meghaladó leltárihiányok összegével.” (Iparvállalatok gazdasági tevékenységének elemzése, 503. o.)

Most melyikre hallgassunk? Növelni... csökkenteni... növelni... csökkenteni... (Széret... nem szeret... stb.)

„Ez a terület magában foglalja a Balti és a Belorussz köztársaságokat, az európai Oroszország északi felét, továbbá Nyugat-Szibériának

Színigaz, pedig magam sem hiszem, ha más mondaná, hogy éli világát valahol a műhold szabdalta égbolt alatt, egy hétféjú sárkány. Persze nem adom a nyakam rá, hogy pontosan ennyi a feje. A hetet csak úgy mondom, mint rátar-tibb mesékben emlegetik lányaival az öreg királyt. De, hogy sárkány, azért kezeskedem. Aki tamáskodna mégis, kérdezze azokat a szegény vándorlegényeket, akik a minap kérétek országán békés átbocsátást.

— Jöhettek, mehettek, szabad az utatok, ha... — kezdte a sárkány és elmondta a feltételeit. Olyanokat mondott, hogy a vándorok, ha csak álmodtak is róla, a nagy forgalomban menten leestek az ágyról.

Igy szólt az utolsó intelmé: — ... De ki a labirintust élve meg nem járja, nincs számalom, nincs kegyelem, megesezm. Mégha százszor közgazdásznak szánta is az édesanyja.

S a vándorlegények — más se restellte volna a helyükben — szörnyen megijedtek. Panaszkodtak fűnek-fának, hogy ilyen rigorózumot ők még nem éltek. De mivel tudták, hogy a sopánkodásból nem került pecsét az úti levelükbe, hát nekiláttak, hogy labirintusjárásban gyakorolják magukat.

Ferkó — mert rendes nevük is volt a legényeknek — úgy belezavarodott a gyakorlásba, hogy a hárs-hegyi csodadoktor is csak ügyyel-

baljal mentette meg. De végül rájött — hisz azért csodadoktor —, hogy csinálhat még belőle embert. Furfangos módon az agytekerényeit kellett ellenkező irányba sodorni.

Egy másik legény meg csak meredt, meredt maga elé. Hasztalan vigasztalta édesanyja mézes borral, cimborája bébés fotóval, nem tért bele élet. Azt mondják, már egészen jól ismerte a labirintust, de a baj hivatlan jön: kobakjában keresztbe állt egy pótlékulcs.

A sárkány látta — hiszen sok a feje, s így szemeknek sincs híjával —, hogy ebből csak egy sültet ki: aligha akad, aki állja a próbát. Jó-sága még fiasárkány korából való, vagy csak megjegiedt, hogy hét fejével sem győzi majd megenni a sok ügytelent, nem tudom. De az már hiteles faktum, hogy egyszerűsített a labirintuson. S tette mindezt a próba előtt annyi idővel, hogy addig már csak kétszer nyugodott le a nap. Az járt a legények közül legjobban, aki akkor kezdett hozzá a tréning-től. Az ő fejét nem nyomta sem a bú, sem a feleslegesen bejárt út-vesztő.

Porba írt mese

S kezdődött a kétnapos próba. A sárkány fejei már az első nap ott sétálgattak a küszködő legények között. Az egyik feje helyett ugyan-csak a hosszú nyakát küldte el a sárkány. Úgy ám, amikor egy vándor megkérdezte tőle, hogy az ol-vashatalon útiparancsban mi áll, bú vagy bá, bú-t mondott. Pedig valójában bá volt...

Ha az első nap veszedelme akkora volt, mint egy nagytaréjú kakas mérge, akkor a második nem kisebb az éhes oroszán haragjánál. Tudták ezt a legények is. Bizony nem bánták, ha másnap fel sem virrad. Leg-alább szunyókálhattak volna puha, mennyezetes, vagy ahogy manapság mondják — emeleget ágyaikban. De nem tették. Rótták ökölbe szorított gomorral a labirintus környékét. A sárkány fejei pedig jártak-keltek nagy titokzatosan. A fiúk az arcukat lesték, jövőjüket próbálták leolvasni onnan. Az egyik Lacira nézett, és ezt mondta: „Ej, ej, László, László!” A legény már búcsúzott is szeretteitől.

S elszabadult a pokol. Elfördította fejét még a nap is. Gondolta, jobban jár, ha inkább a stran-

dolókat nézi Pünkösdfürdön, mint ezt a szörnyűséget.

A vándorlegények mind sorrakerültek. Bementek a labirintusba, meg kijöttek. Ki tömött tarisznyával vitt útravalónak a szerencséből, ki csak a soványka tudományában bízott. Akárhogy is néztem, nem volt gyerekjáték. Bocskorukat elnyűtték, a vetési alapok, ruhájukat rongyvá cibálták az arányos adók. Nem segített sem a bátorság, sem a búvós telefonszámok (413—412 meg a többi). Hullott színe-java.

Igy váltak külön az életbenmaradók azoktól, akikre várt a nagy sötét semmi. Amazok élhetnek még — hacsak egy másik sárkány útjukba nem téved —, emezek harmatos orcájukat veszítették, de a nyarukat mindenképpen. Szállt is a sóhajuk felfelé, de az égig nem érhetett. Visz-szahullott feleütről s lett miatta a világ némelyik sarkában szökőár.

Mint múlik a park, elmúlik a nap is. Nyögésekkel, sóhajokkal min-ek unatnánk tovább az olvasót. Akik élve megúszták — ők a boldogok! —, tarisznyájukat nagysietve vállukra vetették, s iszkoltak tovább. Biztos, ami biztos. Közülük egy felúton megállt, s botjával írta az út porába ezt a mesét. Gondolta, jó lesz az arra járóknak örök emlé-keztetőül.

Pedig azóta már a szél is fúj, eső is esett.

TORMA IMRE

„Művészet, mely az embereket elgondolkodtatja és felemeli”

Látogatás Mikus Sándor szobrászművésznél

Az emberi alakkal még a legelvontabb gondolatokat is ki lehet fejezni...

A Százados úti művésztelep egyik zöldverandás épületének műtermében találunk rá a művészre. Eppen Jurisich Miklós nagyméretű szobrán dolgozott, melyet a restaurált kőszegi várban állítanak fel. A szobrokkal teli műteremből egy kisebb könyvtárhelyiségbe invitált bennünket, amelyben régebben készült és már ismert kispasztikák egész tömegét pillanthatjuk meg. A művész feladatáról, mai művészetünk problémáiról kértünk tájékoztatást a művésztől.

— Mit tart a művészet feladatának? — tettük fel a kérdést.

„A művészet központi kérdése az ember. Nem mint külsőség, hanem a teljes ember, a maga bonyolult, változatos lelkével, munkájával és egész világával együtt. A művészet célja: megmutatni azt, ami az emberben él, de amit nem vesz észre, amire nem figyel fel. Felfedni a körülötte levő világot. Ez a művész feladata.”

— Mi a véleménye a XX. század művészeti irányzatairól, miben látja a nyugati művészet és a szocialista művészet közötti lényeges különbséget?

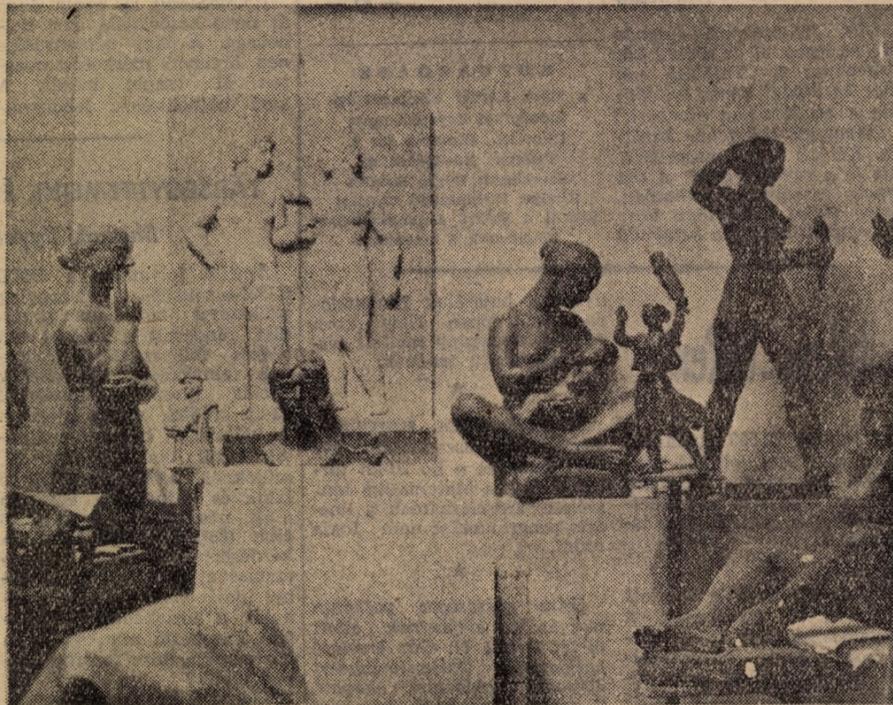
„A szocializmus eszméje modern, új és győzelmes eszme. A művészek, a szocialista művészek ezt az eszmét, ezt a társadalmat kell szolgálják. A különböző izmusok követői Nyugaton haladó irányzatot képviseltek és képviselnek ma is, mert bomlasztanak. De csak bomlasztanak. Ma nálunk lényegesen más a helyzet, mint Nyugaton. Itt nincs mit bomlasztani, mert a mi társadalmunk haladó és a mi művészeink feladata éppen ezért a társadalmi haladás elősegítése és meggyorsítása, de más eszközökkel és hozzáállással, mint Nyugaton. Nekünk a népművelőknek kell művészetet csinálnunk, olyan művészetet, amely épít, az embereket felemeli és elgondolkodtatja. Salvatore Daliék művészetének hozzáánk átlántálása helytelen és irreális tett lenne. A századeleji izmusok hirdetői türelmet kértek. Most mi kérünk türelmet, azért, hogy feladatunknak eleget tudjunk tenni. Türelmet, hogy művészetünk valóban megtalálja helyes útját, amely képessé teszi arra, hogy a szocialista társadalom létének nélkülözhetetlen elemévé váljon.”

Az elhangzottakkal kapcsolatban tettem fel a következő kérdést a művészeink előtt. „Mint mondtam — folytatta a beszélgetést a művész

— a művészet feladata az ember ábrázolása a maga teljességében. De ennek az ábrázolásnak nem szabad megragadnia a dolgok naturalisztikus, fotografikus tükrözését. Ennél többet kell adni a művészeknek, hogy alkotása valóban művészi legyen. A lényegét kell kiemelni, úgy, hogy az tükrözze a művész egyéniségét, az egész gondolatvilágát. Olyan művet kell alkotni, mely megfelelő kontaktust tud létrehozni a művész és a néző között. A művész elvonatkozhat, de formakérésének nem szabad teljes absztrakcióba, értelmetlenségbe torkolnia. A formának mindig a kifejezés, a tartalmi mondanivaló érdekében kell alakulnia, de nem alárendelt szerepet játszik, hanem mel-lérendeltet. Minden művészeknek meg kell találnia a formanyelvét, amely harmóniában áll az ábrázolt tartalommal, és érthető is. Ha komoly művelője szakmájának, még is találja. Így lesz a művész sokoldalú és így lesz meggyőző a művészi alkotás.”

— Mi a véleménye a fiatal magyar művészgenerációról?

„A művészek benne kell élnie korában, tehát nekünk a szocializmusban. A reneszánsz vagy a görög-római kor művészei azért tudtak nagyot alkotni, mert benne éltek korukban a szó legszorosabb értelmében. Ezért oly

Műteremrészlet

Villámriport vizsgáztatókkal

— Ma egy másodéves iparszakos csoportot vizsgáztattam — mondja Kahulits László elvtárs. Igen gyengén szerepeltek, 13 közül 2 el sem jött, 2 pedig nem felelt meg. Átlaguk 2,55 volt. Már a tételes tudásukkal is baj volt, s amikor az új vizsgáztatói módszer szerint rövid kérdéseket tettem fel az anyag összefüggéseire vonatkozóan, nagy tudatlanságot árultak el. Hiányos volt a felkészültségük, alapvető dolgokat nem tudtak. Mindig visszatérő probléma, hogy első évben a kapitalizmus politikai gazdaságtanát nem tanulják meg alaposan, s enélkül a szocializmus politikai gazdaságtanát megtanulni lehetetlen. Önálló következtetéseket sem tudnak levonni, mert a magyar gazdasági életéről eléggé hiányos ismeretek vannak.

Az elsőévesek viszont igen szorgalmasan készültek fel, náluk az anyag tételes tudásával nem volt baj. A problémát inkább az okozta, hogy az alapfogalmakat nem tudták megfelelő helyen használni.

Az új vizsgáztatói módszer feltétlenül jobb. Nem olyan feszélyezett a hangulat, mint eddig volt, és kisebb a lehetősége annak, hogy az anyagot mechanikusan, értelem nélkül adják vissza. S itt kell felhívni a figyelmet arra, hogy a hallgatók szorosan a feltett kérdésekre válaszoljanak. Ma például előfordult az is, hogy feltettem a kérdést: Mit ért a tervszerűség fogalmát? Mire a vizsgázó a kapitalizmus alapvető ellentmondásainak ismertetésébe fogott.

Szép Jenő elvtársat, a matematika tanszék vezetőjét is megkérdeztük. — Az eddigi vizsgákból még nem látható a reform következménye, hiszen általában azok jelentkeztek az első vizsganapokra, akiknek nem okoz különösebb nehézséget a matematika. Ez az eredményekből is látható. Az eddigi vizsgák az átlag 3-4 egész között van. Néha-nyan mégis alapvető hiányságokat árultak el, egyszerű

számolási műveleteket nem tudtak. A technikumból jött hallgatóknak nehézséget okoz az analitika elsajátítása. Feltétlenül szükséges, hogy a tervmatematikusok igen jól sajátítsák el az anyagot. Jövőendő munkahelyeiken teljesen új területen fognak dolgozni, így még néhány évig nem várhatnak szakmai támogatást. Ezért a gyengébbeknek javasoljuk a szakváltást.

Az ipartechnológia tanszéken Erőss István elvtárs vizsgáztatta az elsőéves iparosokat. A hallgatók általában jól felkészültek — mondotta. —

Különösen kiemelkedő eredményt mutatott fel Szántai Éva, akinek felelete még a műszaki főiskolán is megállná a helyét.

A napokban olvastam egy cikket a közgazdászokról. A cikk írója igen nagy fontosságot tulajdonított a közgazdászok műszaki tudásának. Hallgatóink számára a most elsajátított anyag nagy segítséget nyújt a szakirodalom tanulmányozásához is. Az eddigi eredményekkel meg vagyok elégedve. Senki sem bukott meg, s ha utólag megnézem a hiányszókat, ezek összefüggésben vannak a vizsgaeredményekkel.

— Majos —

Kik jönnek egyetemünkre?

Telefoninterjú néhány nagyüzemből

Lassan véget érnek egyetemünkön az előkészítő tanfolyamok és megkezdődnek a felvételi vizsgák az 1963/64. éves tanévre. Megjelennek a folyosókon az izgatott „golyajelöltek”.

Számos olyan jelentkező van, aki nem közvetlen a középiskola padjaiból készül az egyetemre, hanem egy vagy két évet már eltöltött kint az „élet”-ben, a termelőmunkában. Aztán sokan vannak, akik a munkájuk mellett az esti tagozatra jelentkeztek.

Hányan jönnek nagyobb üzemekből az 1963-64. éves tanévben a Közgazdaságtudományi Egyetem délelőtti, esti tagozatára? Mi a helyzet a társadalmi ösztöndíjakkal?

153—690 Klement Gottwald Villamossági Gyár,

személyzeti osztály. — Tőlünk csak esti tagozatra jelentkeztek, négyen. Beosztásuk szerint két műszaki, egy fizikai és egy adminisztratív dolgozó. Jelenléte inkább a Műszaki Egyetemre jelentkezők száma.

259—887 Goldberger Textilművek,

személyzeti osztály.

— A közgazdasági pályára öten készülnek. Ebből ketten délelőtti, hárman pedig esti tagozatra. A délelőttiék egy éve dolgoznak a gyárban, fizikai munkásként. Még nem dönt el, hogy kapnak-e ösztöndíjat a vállalatától.

297—240 Telefongyár,

304 mellék. Szakoktatás. — Egy pillanat, összeszámolom. Aránylag sok a jelentkező. 19-en estire és hatan délelőtti tagozatra készülnek. Műszaki és adminisztratív munkát végeznek gyárunkban. Társadalmi ösztöndíj? Inkább a Műszaki Egyetemre készülőknek adunk. De a Közgazdaságtudományi Egyetemre jelentkezők sem „mostoha gyerekek”, most állapítják meg, ki részesül benne.

Az Óbudai Hajógyárból és a Csepeli Autógyártól nincs jelentkező egyetemünkre. Azért nem lesz hiány közgazdász-utánpótlásban. A középiskolák, számos vidéki és budapesti üzem, vállalat megadja a fiataloknak — és az idősebbeknek is — a továbbtanulási lehetőséget, s mivel egyre nagyobb az érdeklődés a közgazdász szakma iránt, nő a jelentkezők száma is.

— Szeeskő —

Társ egyetemünk életéből

TALLÓZÁS AZ EGYETEMI LAPOKBAN

Szegedi Egyetem Klubok és klubélet

Több éves szünet után ismét klubhoz, esti szórakozási lehetőséghez jutottak a szegedi egyetemisták. A Jószef Attila Tudománytem klubját a Dugonics téri köz-

SZIGETI ERNŐ

ponti épület második emeletén helyezték el, az Orvostudományi Egyetemé pedig az új Semmelweis Kollégiumban várja televíziókészülékkel, folyóiratokkal, játékokkal a hallgatókat.

S ha föl is vetődik bennünk a gondolat, hogy amikor a meglévő menzák annyira túlszűfolták, helyes-e egy megépített s több száz ember étkeztetésére alkalmas ebédlőt klubba alakítani, azért jóleső érzéssel nézünk szét az asztaloknál újságot olvasó, sakkozó, esetleg a televízió képernyőjét figyelő fiatalok között.

Nemcsak a kollégisták, hanem a városban lakó egyetemisták is állandó vendégei a klubnak. Különösen a hosszú téli estéken volt nagy a látogatottság. Háromszáz klubtag van. A cél, hogy a diákok szabad idejüket hasznosan töltsék el. Jövőre feltétlenül programot kell készíteni ismeretterjesztő előadások, viták, zenés tarkaesték rendezésére.

Eötvös Lóránd Tudományegyetem

A III. éves történelemszakos KISZ-alapszervezet tagjai társadalmi munkában régészeti ásatásokban vesznek részt. Eddig mintegy 30-40 fiatal jelent meg a társadalmi munkán, a pomázi Holdvilág-árokbeli ásatásoknál. Az ásatásokat amatőr régészeink vezetik elismerésre méltó lelkesedéssel. A „vezetés” úgy értendő, hogy ásóval-lapáttal a kezükben dolgoznak. Az ásatásokban való részvétel jól egészíti ki egyetemi tanulmányainkat. Sokat tanulunk

amatőr régészekről, akik képzet, hozzáértő emberek.

Az ásatások a Kurszán-nemzetiség települési helyén folynak. A cél: kende sírok felkutatása, ezen belül is a legfőbb cél Kurszán sírjának a feltárása. Az eddig feltárt objektum egy hatalmas, megmunkált sziklafalból áll, rajta pillanatnyilag megfigyelhetők látszó rovásírás.

Az ásatást kezdeményezők — élükön Fülöp Lászlóval — értékes munkát végeznek. Feltétlenül fontos lenne, hogy egy szakemberekből álló bizottság megvizsgálja a komplexumot és döntene további sorsáról. Az 1944-ben megindult ásatások félbeszakadtak mintegy másfél évtizednyi időtartamra. Ez a mostani felújítás talán kiindulópontja lehetne egy nagyobb szabású tudományos feltárásnak.

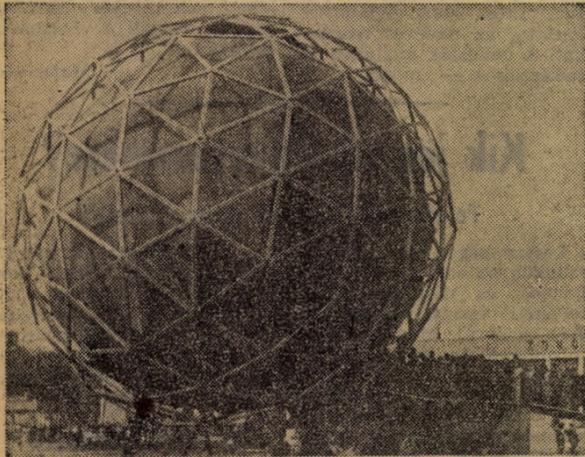
Műfordítóképzés

A hazánkban tartózkodó Vejnö Linna finn író és Kaasalainen költő tiszteletére rendezett fogadáson többek között arról is szó esett, hogy a két nagy irodalmának kölcsönös ápolása és publikálása érdekében célszerű lenne minél több magyar egyetemistát Finnországban taníttatni, illetve finn fiatalok hazánkban. Különösen költői hajlamú fiatalokról lenne itt szó, akik a testvér nép nyelvének tökéletes elsajátításával s irodalmának elmélyült tanulmányozásával hiteles műfordítókká válhatnak. A jelenlevők nagy tetszéssel fogadták a javaslatot és elhatározták, hogy illetékes szervek elé terjesztik az

(Foto: Mészáros Ilona)

Hömpölygő emberáradat a főbejáratnál. Ez a kép fogadta a vásár látogatóit a BNV egész nyitvatartása alatt. Az érdeklődés az utolsó napokban még csak növekedett. Iparunk, valamint 27 or-

Amit mindenki megnézett: az idegenforgalmi pavilon

A Jugoszláv pavilon előtt láttuk

szág 716 cégének kiállítói meg is érdemelték a közönség figyelmét.

Kérdésünkre a szovjet pavilon sajtóirodájában elmondták, hogy szerintük is fontos állomása a magyar ipar elismerésének, hogy ismét nemzetközivé nyilvánították a Budapesti Ipari Vásárt.

A mi pavilonunkban — mondotta Jurij Zsdanov elvtárs — az érdekességek közé számítanak a mezőgazdasági

A Mátýáspince vásári bejárata

Régi hiányosságunkon igyekszünk javítani, amikor létrehozunk lapunkban — ha egyelőre kísérleti jelleggel is — a kishír-rovatot. Reméljük, hogy híreink hozzásegítik hallgatóinkat az egyetemi élet jobb, teljesebb megismeréséhez. Egyben elnézésüket is kérjük, ha stílusunk még nem olyan kiforrott, mint nagylapjainké.

3274 oldalt lapozott át F. T. többszörösen bukott előéletű egyetemi hallgató, két nap és ezeregyéjszaka alatt. Ha a lapokat egymás mellé raknánk és az Empire State Building

gépek és a kőolajfeldolgozó gépek. Nagy sikert aratott az órákiállításunk. Ezek között külön érdekesség a Wimpel típusú karóra, amely mindössze 2,9 mm vastag és 23 köves. A szakemberek figyelmét főleg a Gorkij-gyár másoló marógépei és a golyócsapágy gyár koszorúbelső-csiszológépe keltették fel.

Külön érdeklődésre tart számot a gyémánt lyukkészítési eszterga, amelynek alkalmazása tulajdonképpen az állásidő kiküszöbölését jelenti ennél a gépnél egy műszak

alatt, valamint a százezerszeres nyitási elektronmikroszkóp — fejezte be tájékoztatását Zsdanov elvtárs.

A vásárt több kormánydelegáció is meglátogatta. Elismerésükről az egyes pavilonokban a vendégkönyvek tanúságnak.

Érdemes megemlíteni, hogy csaknem minden nemzetközi vásárváros propagandafőnöke kint volt a vásáron.

Még nem tudjuk közölni, hogy hány üzletet kötöttünk, hiszen a vásár még nem zárt be — mondták a német pavilon irodájában, de az eddigi kilátások biztatóak.

A vásár látogatói valóban elmondhatták, hogy kirándulást tettek külföldre. De ugyanezt mondták a magyar kereskedelmi szakemberek is. A vásár jó piackutatási lehetőséget biztosított, nemcsak nekünk külföld felé, de a vendégek is tájékozódhattak a magyar ipar eredményeiről.

Végül e sorok fróinak különösen tetszett a magyar könnyűipari, hajóipari, valamint a camping-kiállítás, a külföldi pavilonok közül a szovjet, a jugoszláv és a japán.

Kéthly—Péchy

Miből lesz a tragédia?

Drámafróink a mai témákat még mindig elhanyagolják. Különösen a dráma legnemesebb formája, a tragédia szerepel ritkán mai tárgy alkotásaink között. Pedig sok olyan mozzanat van hétköznapi életünkben, melyek művészi tolmácsolására csakis ez a forma lenne alkalmas. Téma hiányban szenvedő fróink figyelmébe ajánljuk a legfrissebb „életből” merített témát. (A folyamatban levő vizsgák miatt sajnos csak a mű vázlatát tudtuk kidolgozni.)

Első felvonás. (A drámai konfliktus születése.)

A főhősök (X, Y, Z stb.) táborában nagy a készülődés. Kémeik jelentik, hogy 25-től 15-ig hadviselő ellenfelük, Schön herceg várom kívül fog tartózkodni. X, Y, Z haditervet készítik, hogy az uralkodó távollétében felhasználva 28-án elfoglalhassák az erődítményt.

Második felvonás. (In medias res.)

Megkezdődnek az előcsatározások. Heves harcok dúlnak az északi-keleti főkapunál. A várvédők fokozatosan hátrálnak és visszaszorulnak a belső várba. Az eredménytelen fegyverszüneti tárgyalások után pedig 29-én hajnalban a főhősök újabb rohamával kell a védőknek szembenézni.

Harmadik felvonás. (A drámai konfliktus fokozódása.)

A főhősök már a belső várfalat ostromolják, de táborukban ellentétük támadnak. Egyesek szerint Schön herceg a várban tartózkodik és a kém félrevezette őket.

Negyedik felvonás. (Tetőpont és befejezés.)

A bizonytalanság fokozódik. Küldöttség érkezik. A kém lelepleződik. Schön herceg csak 15-én hagyja el a várat. A harc kiélesedik. A főhősök elbuknak.

(Függöny)

Kritizáló Közgazdászok Kiruccanása

Első utunk az óriásgömbhöz, a vásár egyetlen építészeti újdonságához vezetett. Szencsáciára éhesen másztunk a lépcsőkön felfelé, hogy megtudjuk, milyen meglepetést tartogat számunkra a vásárrendezők ötletessége. Es odaértünk... Igazán nagy meglepetésben volt részünk. Elragadtatásunk szinte leírhatatlan... Márcsak azért is, mert nem bírná el a nyomdafesték...
*
Egy és más a hangszóróról. 1. Többször is alkalmunk volt izes magyar tájszólással elharsogott német nyelvű reklámszöveget hallgatni. Leginkább emlékezetes az volt, amelynek utolsó szava így hangzott: Vajdahunyad. A bemonad hangléjtése ennél a magyar szónál pátosszal telt meg és olyan felszabadultan, diadalmasan hangzott, mintha csak ezt akarná kifejezni: „Végre magyarul is mondható valamit! Allati rázós dolog ezzel a sok idegen szóval birközni. Egyszer már tényleg meg kellene tanulnom németül.”
MÁS. Ugyancsak a hangszóróról adta tudunkra, hogy a legjobb bútor I. Kramcsák Hugónál lehet vásárolni. (Budapest, XXIII., Söhegy utca 63/b első emelet. A lépcsőházban jobbra. Kéretik erősen kopogni.) Ezt hallva szívünk megdobbant az örömtől, mert igaz ugyan, hogy az állami bútoripar ma még nem tudja ki-elégíteni a lakosság igényeit, de a probléma egy-kettőre megoldódik, hiszen itt van nekünk tartalékban I. Kramcsák Hugó...
MÁS. Közvetlenül egymás után hangzott el az alábbi két közlemény: 1. „Találtak egy fehér kardigánt, jogos tulajdonosa a rendőrségen átveheti.” 2. „Elveszett egy fehér kardigán. Kérjük a megtalálót, adja le a rendőrségen!” A két hírnek szemmel láthatóan, illetve füllel hallhatóan köze volt egymáshoz, de a bemonad

szigorúan semleges, pozitívista állásponttal tartotta magát távol a bonyodalmaktól. Azt színte el sem mertük képzelni, mekkora megaláztatás lenne, ha a Hangosbíró felvenné a közvetlen diplomáciai kapcsolatot a rendőrséggel.
MÁS. A hangszórók többnyire zenét sugároztak. Könyvnyűzenét, számalmasan sovány repertoárral és nullától a megsüketüléig változó hangerevvel. A zeneze néha elhalkult, néha felerősödött. Valami olyasmire gyanakodtunk, hogy a közvetítő berendezéshez rosszul nevelt felnőtteket és nevelésre szoruló gyerekeket engedtek, akik a gombokat fejelemzetlenül csavargatják. Persze rájöttünk, hogy ez nem valószínű, mert ilyen vásárlátogatókkal egyáltalán nem is találkozunk.

A kapitalista cégek bemutatásában sok helyen osztottak valamiféle helyben készült ipari terméket. A magyar pavilonokban ez a gesztus elvétve sem fordult elő. Vajon miért? Éles közgazdász logikánkkal hamarosan rájöttünk a magyarázatra.
A szocializmusban tervgazdálkodás folyik és minden legyártott cikk előre meghatározott csatornákon, a szigorú gazdaságosság jegyében jut el a fogyasztóhoz. A kapitalizmus ellenben túltermelési válsággal küszködik és a fölös termékektől ilyen tisztességtelen módon igyekszik megszabadulni.

akkor a hajszálak Kiskundorozsmától éppen New York felsőig (a vágány mellett tessék vigyázni!) érnének.
*
Kapuczka Misa szorgalmasan készül huszonötödik újjára, amelyet e hó 20-án tartanak meg a Matematika tanszékén. Előreláthatóan a lineáris programozást nem fogja tudni.
*
Húsz egészséges patkánynak és két elefántnak adott étetet Bende II. Gáz levelező hallgatónk. Teljesítményéért elismerő oklevelet kapott. Tandíjcsökkentési kérelmét elutasították.

KÖZGAZDÁSZ a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja Cím: IX., Dimitrov tér 6. Telefon: 186-850/138 m. Szerkesztő: Bögre Katalin Kladjá: Hírlapkiadó Vállalat Készül a Szikra Lapnyomdában Megjelenik 2 hetenként

iRex... HiRex... HiRex... HiRex... HiRex...

tetejére helyeznénk, akkor az magasabb lenne, mint a világ legmagasabb épülete.

Nyolc órát hányódott G. E. a Matrócsárdában. A hóst bajtársai a Dunába szállították.

234 nap 8 óra 22,5 másodpercet nem tanult egyfolytában Cs. J. másodéves hallgató. A benne felhalmozódott energiával 12,56 Keopsz piramist lehetne felépíteni, 12 és fél-szer lehetne megjárni a Kamut—Hold közti harmadosz-

2352 és fél hajszála hullott ki Tubacs F. Sándornak a vizsgaidőszak alatt a nagy idegi megterhelés következtében. Ha a kihullott hajszálakat egymás mellé raknánk és besoroznánk x(a+b)—lim. W %-kal, ahol x a kapitalizmus rothadási együtthatója,

ÖSZINTÉN egyetemünk sportjáról

Egy főiskola, egyetem hírért, tekintélyét sok tényező határozza meg. Az oktatás színvonala, az előadók munkája, az egyetem múltja, kutatómunkája, és talán nem is utoljára — az egyetem sportja. Hány főiskolát tettek világhírűvé olimpiai bajnok, világsúcstartó úszói, atlétái, más sportolói. És mi? Messze vagyunk ettől. De nem is kívánunk ennyit. Nem sportkőr akarunk lenni, amelynek egyeteme van, hanem olyan egyetem, amelynek sportköre van. Amelynek

lással, de a jövőben tenni kellene valamit. Vagy például más. Minden egyetemen kiírják évenként a „Jó sportoló, jó tanuló” versenyt. Nálunk ilyen nincs. Miért? Pedig vannak jól tanuló, kiváló sportolónk. Nem lenne helyes a következő tanévben nekünk is kiírni

a „Jó sportoló, jó tanuló” versenyt?

jó sportköre van. Messze vagyunk ettől. Nem is kívánhatunk ennyit. De bővítsük ki sportkapcsolatainkat. Mérjük össze erőnket egy hozzánk hasonló egyetem sportolóiival! Ezek az évenkénti versenyek bizonyosan növelnék a sport népszerűségét mindkét egyetemen.

Nekünk is vannak jó sportolónk.

Messzéna, Kamuti, Korda Györgyi, Hidegkuti, Schmidt, nevével az országhatáron kívül is sokan ismerik. Van egy kitűnő csapatra való párbajtőrözőnk, kardozónk, törözőnk, asztaliteniszezőnk, tehetséges és nagyon fiatal férfitornászunk. Van, csak éppen más sportkörben versenyeznek, mert nálunk nincs, vagy nagyon gyenge. Valóban nem lenne helyes ezeknek a versenyzőknek a sportpályafutását meg-törni egy erőszakos átigazo-

A tömegsport területén vannak eredmények, és úgy érzem a lehetőségeken belül mindent elkövetett a testnevelési tanszék és a KISZ sportosztálya. Az asztalitenisz-, sakk-, kosárlabda-házi-bajnokságoknak sok résztvevője volt. Csak nem ártott volna nagyobb nyilvánosságot biztosítani a versenyeknek, és ez legyen bírálat felénk, a Közgazdász szerkesztői felé is.

Kissé egyoldalúan írtunk az egyetem sportjáról, csak a hiányosságokról, a negatívumokról írtunk, pedig vannak eredmények is. Szépen fejlődtek kosárlabdázóink, női röplabdázóink, cselgáncsosaink pedig országos viszonylatban is a legjobbak közé tartoznak.

De ha bírálunk is, jó szándékkal tessük. Szeretnénk, ha az a fejlődés, amelyen egyetemünk az elmúlt években végigment, a sport területén is végbemenne. A vezetés jó kezében, lelkes és hozzáértő sportemberek kezében van. Több lehetőséget kellene biztosítani számukra az eredményes munkához.

Práger Alajos

KOSÁRLABDA

Az NB II-ben a bajnokság tavaszi idénye a befejezéshez közeledik. Az elmúlt héten csapatunk két mérkőzést ját-

szott, s így már csak egy mérkőzés, a Bp. Pedagógus elleni van hátra.

Kecskeméti Petőfi—Közzgazd. Egy. 71:56 (35:25)

A következő összeállításban játszottunk: Rét, Szepes (8) — Lutter (17) — Gombocz (7), és Sörös (8).

A győzelemért, de a „ragyogó napot” kifogó Kecskemét, hazai környezetben verhetetlennek bizonyult. Így a Kecskeméti visszavágót a téli kupában elszünetelt vereségéért.

Csere: Szegedi (4), Puskás (10), Bartha (2), Frank.

Jók: Lutter, Puskás, Szepes. A következő mérkőzést a Kisstadionban Székesfehérvár ellen játszottuk:

Magas színvonalú játék, nagyon szép mérkőzés volt. Játékosaink mindent megtettek

Jók: Lutter, Puskás, Szepes. A következő mérkőzést a Kisstadionban Székesfehérvár ellen játszottuk:

Székesfehérvári Vasas—Közzgazd. Egy. 74:59 (35:22)

Az „előkelő” környezet sem segített. A mérkőzés végig alacsony színvonalú, eseménytelen volt. Sajnos, ennek inkább a mi csapatunk volt az oka. A csapat összeállítása:

Eredmények: II. év ipar—II. év ált. 59:44. III. év külker.—II. év ált. 75:54. II. év ipar—III. év külker. 55:31. Így a bajnokság végeredménye:

Rét (4), Frenreisz (14) — Lutter (8) — Sörös (6), Gombocz (9). Csere: Szegedi (16), Puskás (2), Frank, Szász. Jók: Szegedi, Frenreisz. E két vereséggel jelenleg a tabella 6. helyén állunk.

II. év ipar szak: Harasányi, Nagy, Bácskai, Szamosvári, Kertai.

Jók: Szegedi, Frenreisz. E két vereséggel jelenleg a tabella 6. helyén állunk.

I. külker.: Simon I., Hajek, Magyar, Csorba, Simon A.

Magyarai Sándor

II. év ált.: Martényi, Szatmári, Zalai, Kékési és Szarvas.

Befejeződött az egész éven át tartó kosárlabda házi bajnokság. A nagy népszerűségnek örvendő mérkőzősorozaton 41 csapat indult. A kari bajnokságok lebonyolít-

ása után a három kar győztese körmérkőzésen döntötte el az elsőség kérdését.

TÁRSEGYETEMEINK ÉLETÉBŐL:

Műszaki Egyetem: Időbeosztás

Április folyamán a BME KISZ-bizottsága viszonylag szűkszavú közvéleménykutatást rendezett a szabad idő helyes felhasználásáról. Ennek felmérésére 50 kérdőív került kiosztásra, melyből 43-at küldtek vissza kitöltve. A válaszokat beküldő hallgatók közül diákokthonban 16, szülőknél, albérletben 27 fő lakik és mindössze egyetlen diák nős, nemek szerint 36 férfi (86%), nő 7 (17%). A kérdéskomplexum az idő beosztásával foglalkozott: mennyi idejét veszi igénybe a tanulási, a közlekedés, a különféle kiegészítő munkák és a hánizunka, mire fordítja szabad idejét? Kiderült, hogy az oktatásban való részvétel így alakul: 8 óránál kevesebbet csak ketten, 8—10 órát huszonhatan,

11—12 órát tizenöt hallgató fordít a tanulásra egy nap. A közlekedésre általában 1—2 órát, míg házi munkában megközelítőleg két órát töltenek a megkérdezettek.

A szabad idő kihasználásában első helyen a filmek megtekintése áll (1—2 filmet kilencen, 3—5 filmet huszonöt, 5-nél több filmet kilencen néznek meg). Elégé elszomortított képet nyújt az ismeretterjesztő előadások és hangversenyek meghallgatása, illetve látogatása. Hangversenyre évente 1—2 alkalommal öt, 3—5 hangversenyre kilencen, ennél többre mindössze két hallgató jár.

A fiatalok közül sportra a megkérdezettek közül 21 hallgató 1—5 órát fordít.